

ЗМІСТ

Засідання сорок дев'яте, ранкове (Четвер, 2 червня 2016 року)

Заява від фракцій Радикальної партії і «Батьківщина»	...4
Прийняття Закону «Про судоустрій і статус суддів»	...5, 11
Внесення зміни до підпункту 4 пункту 24 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо перерозподілу залишків коштів місцевих бюджетів населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень	...6, 80
Внесення змін до:	
порядку денного	...45
Конституції України щодо правосуддя	...45
Прийняття законів:	
«Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»	...74
«Про виконавче провадження»	...75
Внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності з пропозиціями Президента України	...75
Прийняття рішення про направлення на повторне перше читання проектів законів про внесення змін до:	
деяких законодавчих актів України щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах і радіопередачах	...80

деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою в програмах телерадіоорганізацій	...80
Заяви народних депутатів України щодо голосування	...95

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ СОРОК ДЕВ'ЯТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
2 червня 2016 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу заходити до залу і підготуватися до реєстрації.

Шановні колеги, готові до реєстрації? За хвилину відбудеться реєстрація.

Шановні колеги, прошу зареєструватися. Прошу ввімкнути систему реєстрації.

У сесійному залі зареєструвалися 324 народні депутати. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, сьогодні на нас чекає, без перебільшення, історичний день. День, коли ми будемо вносити зміни до Конституції у частині судочинства та судоустрою. Це справа національної безпеки. Адже які реформи ми не проводили б, вони розбиваються об корумповані суди.

Сьогодні в Україні найнижча довіра до судів. За даними Центру Разумкова, 81 відсоток українців не довіряють судам. Це один з найгірших показників у світі.

Шановні колеги, ми маємо шанс сьогодні це змінити. Щойно усі народні депутати прийшли з молитовного сніданку, де представники усіх конфесій молилися, щоб дати нам, народним депутатам, силу і мудрість в ухваленні рішень, які дали б Україні справедливий суд. Шановні колеги, я вірю, що в нас буде достатньо сили і мудрості для прийняття надважливих рішень для України. І нехай нам допоможе Бог.

Розпочинаємо пленарне засідання Верховної Ради України з проекту Закону «Про судоустрій і статус суддів» ([№4734](#)). Але в нас традиційно є заява на перерву від двох фракцій – Радикальної партії і «Батьківщина». Вони готові замінити перерву на виступ з трибуни.

Запрошую до слова голову Радикальної партії Олега Ляшка. І після того ми розглядатимемо питання про судоустрій і статус суддів.

Олег Валерійович. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановний пане Голово! Шановні колеги народні депутати! На превеликий жаль, учора український парламент не взяв на себе рішучість і сміливість прийняти рішення про створення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування корупції, офшорів і зловживань влади.

Коаліція панамських патріотів, утворена в цьому парламенті, відмовилася розслідувати зловживання влади і сказала про те, що можна далі грабувати українців, не платити податків, виводити гроші в офшори. І в Україні, виявляється, немає органу, який може сказати «ні» цій корупційній політиці. НАБУ відмовляється розслідувати корупцію влади, Генеральна прокуратура відмовляється, в уряді працюють цілі офшорні міністри, парламент відмовляється розслідувати цю корупцію.

На превеликий жаль, сьогодні Радикальна партія разом з колегами, із союзниками з опозиції «Батьківщина», «Самопоміч», «Свобода», позафракційними не мають навіть 150 голосів, для того щоб створити цю слідчу комісію і змусити парламент розслідувати корупцію влади. Зараз у парламенті ми маємо коаліцію панамських патріотів, для яких офшори, корупція, зловживання, розкрадання, обкрадання українських громадян – це як сенс життя, як само собою зрозуміле.

Що ми пропонуємо в цій ситуації робити, наше бачення? Звертаюся до парламенту, до коаліції панамських патріотів: якщо ви так боїтеся слідчої комісії, давайте хоча б створимо в парламенті робочу групу з розслідування політичної корупції, офшорів. Давайте не боятися цього розслідування.

Тому я готовий відмовитися від посади голови цієї комісії заради того, щоб об'єднати зал. Якщо ви вважаєте, що я політично заангажований, відмовлюся і не претендуватиму на голову комісії. Не хочете

комісії – давайте створимо робочу групу. Проголосуємо це в парламенті. Ну, не бійтеся ви розслідувати! А інакше, ви самі співучасники цієї корупції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олегу Валерійовичу. Ми обговоримо це питання. І я впевнений, що ми зможемо вийти на спільні узгоджені рішення сьогодні, у цей важливий день.

А зараз ми переходимо до розгляду першого питання порядку денного – проекту закону [№4734](#).

Чи є вже Микола Леонідович Княжицький у залі? Є. Я хотів би, щоб ми всі привітали нашого великого патріота, колегу і побратима Миколу Княжицького з днем народження. Вітаємо (*Оплески*). Дякую, колеги.

Отже, ми переходимо до розгляду проекту Закону «Про судоустрій і статус суддів».

Шановні колеги, я не буду сьогодні ставити пропозицію розглядати його за скороченою процедурою, бо, на моє глибоке переконання, документ такої ваги має розглядатися за повною процедурою.

Протягом багатьох місяців тривала робоча група з підготовки цього законопроекту, до якої ввійшли наші найкращі парламентарії, які є найбільшими спеціалістами і експертами в судовій реформі, міжнародні й українські експерти. І я переконаний, що цей проект закону ми повинні розглядати за повною процедурою.

Є згода в залі? Шановні колеги, чи є Філатов Олексій Валерійович? Алексєєв Ігор Сергійович? Вони всі на засіданні комітету, так? Шановні колеги, мені повідомили, що засідання комітету закінчується, уже йдуть депутати до залу. На засіданні комітету знаходяться і доповідач, і співдоповідач.

Шановні колеги, я прошу уваги! Зараз завершується засідання комітету з розгляду даного питання. І ми маємо дочекатися наших доповідачів. На жаль, дискусії ще продовжуються.

У мене до вас є пропозиція. На сьогодні в порядку денному стоїть проект Закону «Про внесення зміни до підпункту 4 пункту 24 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо перерозподілу залишків коштів місцевих бюджетів населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень» ([№4623](#)). Це законопроект, який об'єднав усіх депутатів, коли ми його приймали, і він викликає загальну і спільну підтримку усіх фракцій.

Чи не буде заперечень, щоб ми його поставили зараз на розгляд за проханням наших депутатів-мажоритарників з територій східних областей? Немає заперечень. Тоді я прошу, шановні колеги, підтримати зараз розгляд законопроекту №4623 (це друге читання). Запрошую до доповіді голову підкомітету Комітету з питань бюджету Куліченка Івана Івановича. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

КУЛІЧЕНКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ №28, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги, ми третій раз виходимо на розподіл коштів місцевих бюджетів Донецької та Луганської областей, які є на рахунку казначейства України і не використані на 1 січня поточного року.

Комітетом з питань бюджету підготовлено до розгляду в другому читанні законопроект №4623, в якому регулюються питання щодо спрямування залишків коштів місцевих бюджетів територій, на яких у даний час органи державної влади не здійснюють своїх повноважень.

У відведений Регламентом термін до законопроекту надійшло дев'ять пропозицій, з них враховано шість, одну з яких в іншій редакції, та відхилено три. Остаточна редакція законопроекту узгоджена з Мініфіном, Державною казначейською службою України, Донецькою облдержадміністрацією, а також з ініціаторами цього законопроекту.

Серед врахованих поправок, зокрема, щодо зарахування залишків до спеціального фонду обласних бюджетів, враховуючи їх цільове спрямування; забезпечення реалізації положення про погашення кредиту Донецької міської ради; доручення щодо врегулювання компенсації коштів відповідним бюджетам після повернення територій під контроль державної влади. При цьому не враховано поправок щодо

розширення цільового спрямування коштів, оскільки вони не відповідають меті законопроекту, тобто погашення заборгованості підприємств окупованої території за електроенергію.

За результатами розгляду комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді прийняти проект закону №4623 у другому читанні та в цілому як закон в остаточній редакції, викладеній у запропонованій комітетом порівняльній таблиці до законопроекту.

Прошу підтримати рішення комітету. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам за доповідь. У нас друге читання.

Будь ласка, надайте слово Галасюку.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Вінника.

ВІННИК І.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ №184, Херсонська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Доброго ранку, шановні колеги! Я хотів би, власне, звернутися до Голови Верховної Ради Андрія Володимировича. Подивіться, у нас зараз у сесійній залі немає фракції «Об'єднання «Самопоміч», а це надзвичайно важливий законопроект.

Майже 3,8 мільярда гривень, що обліковуються на казначейських рахунках органів місцевого самоврядування тих територій, які сьогодні тимчасово окуповані, можуть бути скеровані на розвиток тих територій, які звільнила українська армія від окупантів. Дуже важливо не втратити цього законопроекту. Була дискусія, попередні засідання, розмови про те, що треба застосовувати систему *ProZorro*, щоб кошти ні в якому разі не були розбазарені. Це питання враховано, врегульовано. Усе зроблено для того, щоб ці гроші найефективнішим способом були скеровані на розвиток зруйнованої інфраструктури Донбасу. Але якщо ми сьогодні не назбираємо з якихось технічних, політичних причин голосів за цей законопроект, це буде відповідь Донбасу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу дати можливість завершити, 1 хвилина.

ВІННИК І.Ю. Тому, шановні колеги, я хотів би звернутися до всіх, у тому числі до Радикальної партії. Розумію, що є певні політичні

питання, певні політичні вимоги, але це наша держава, це наша земля, це тимчасово окупована територія, це наші люди, громадяни України. Нам треба відбудувати мости, ремонтувати школи, дороги. Нам треба, дійсно, показати, що Україна ці території сприймає своїми не лише на рівні заяв з трибуни Верховної Ради і як адміністративні кордони, а, дійсно, дією.

Тому я хотів би звернутися до Голови Верховної Ради, до сесійного залу. Якщо в нас зараз немає голосів, якщо ми не назбираємо голосів проголосувати в другому читанні та в цілому, ні в якому разі не провалити цього законопроекту. Провести рейтингове (сигнальне) голосування.

І хотів би звернутися ще раз офіційно до Радикальної партії. Підтримайте, будь ласка. Це мільйони українців, це ставлення України до тих територій, які звільнила українська армія!

Дякую всім за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу ввімкнути мікрофон Павелка – голови бюджетного комітету. Пане Андрію, скажіть слово народу України.

Будь ласка, бюджетний комітет – 1 хвилина.

ПАВЕЛКО А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Іван Іванович Куліченко вже доповідав щодо цього питання. Прошу йому передати слово.

КУЛІЧЕНКО І.І. Шановні колеги, порівняльна таблиця роздана під час реєстрації народних депутатів. Так, вона роздана.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви можете сказати від комітету, чи всі поправки були враховані, чи були якісь дискусійні питання?

КУЛІЧЕНКО І.І. Не враховано поправки 3 Левченка. Не враховано поправки 6 Мартовицького і поправки 7 Сажка. Я про це говорив у своєму виступі.

У залі немає концентрації на розгляд цього питання. Фракція «Об'єднання «Самопоміч» зовсім відсутня.

Андрію Володимировичу, усі питання, окрім трьох поправок: 3, 7...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 1 хвилину для завершення.

КУЛЧЕНКО І.І. Кому потрібна таблиця? Порівняльну таблицю роздали всім під час реєстрації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, я, з вашого дозволу, прийму рішення. Ми чекаємо рішення комітету.

У нас просто немає деяких фракцій в залі. І я, користуючись правом, передбаченим Регламентом...

Отже, поправка 3 Левченка. Чи наполягає? Наполягає. Будь ласка, увімкніть мікрофон Юрія Левченка.

ЛЕВЧЕНКО Ю.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ №223, м. Київ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Так, я наполягаю на своїй поправці 3. Справа в тому, що в цьому законопроекті закралася така цікава норма, що частину з цих коштів, які виділяються здебільшого на відновлення Донбасу, має бути спрямовано на погашення кредиту Донецької міської ради, який був взятий в 2010 році в «Укрексімбанку».

І в мене логічне питання. Чому лише в «Укрексімбанку»? Чому кредити, які були взяті іншими населеними пунктами на окупованих територіях у різних банках, не погашаються також цими коштами? Що це за така вибірковість?

Учора в нас на засіданні бюджетного комітету були представники і казначейства, і Міністерства фінансів. І вони не могли пояснити, чому така вибірковість і чи є в них докази, що немає яких-небудь кредитів перед іншими банками. Тому в мене є абсолютно обґрунтовані підозри вважати, що тут присутня корупційна схема. То моя поправка пропонує виключити цю норму. І прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пане Юрію, наполягаєте на голосуванні? Так. Ставлю на голосування пропозицію Левченка. Хто підтримує поправку 3 народного депутата Левченка, прошу голосувати.

«За» – 91.

Рішення не прийнято.

Поправка 6 Мартовицького. Наполягає?

Будь ласка, увімкніть мікрофон Мартовицького.

МАРТОВИЦЬКИЙ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (одномандатний виборчий округ №36, Дніпропетровська область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановний пане головуєчий! По-перше, порівняльну таблицю не роздали. І я наполягаю на своїй поправці, тому що через заборгованість, яка виникла за поставлену електричну енергію на непідконтрольну територію України, та з метою забезпечення енергетичної незалежності держави пропоную додати до списку об'єктів, на які спрямовується зараховані до обласних бюджетів залишки коштів, такі напрями фінансування: на погашення заборгованості за поставлену енергопостачальними підприємствами та неоплачену електроенергію на тимчасово не контрольованій території.

Прошу включити і поставити на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, я ставлю на голосування поправку 6 народного депутата Мартовицького. Хто підтримує цю поправку, прошу голосувати.

«За» – 109.

Шановні колеги, під час розгляду надійшли скарги від народних депутатів, що не всі отримали таблицю щодо розгляду даного питання і не всі мали можливість ознайомитися з нею. І тому я на прохання депутатів зараз не ставитиму це на голосування, оскільки не всі мали змогу оглянути поправки.

Тому, з вашого дозволу, після того як будуть роздані всі необхідні документи і всі народні депутати зможуть провести необхідну дискусію і розгляд, ми перейдемо до розгляду даного питання.

Отже, шановні колеги, розгляд даного питання відбудеться тоді, коли всі документи в депутатів будуть на руках. А зараз, нарешті, прийшли представники комітетів, і ми готові вже до розгляду наших ключових законопроектів на сьогодні: проект Закону «Про судоустрій і статус суддів» ([№4734](#)). Запрошую до доповіді заступника глави Адміністрації Президента України Філатова Олексія Валерійовича. Я прошу ввімкнути мікрофони в ложі уряду і Філатова Олексія Валерійовича.

Шановні колеги, прошу уваги в залі. Ми розглядаємо документ великої ваги. Я прошу всіх бути зосередженими і уважними.

Олексій Валерійович. Будь ласка.

Прошу ввімкнути мікрофон для доповіді.

ФІЛАТОВ О.В., заступник глави Адміністрації Президента України. Дякую. Шановний Голово Верховної Ради! Шановні народні депутати! Сьогодні перед нами складне і важливе завдання: одразу два великі кроки на шляху судової реформи.

У лютому цього року ви прийняли Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», який зробив для початку судової реформи те, що можна було зробити без змін до Конституції, а саме перезавантажив і обновив роботу Вищої ради юстиції, забезпечив деполітизацію і незалежність цього органу та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, повернув повноваження Верховному Суду і запустив процедуру кваліфікаційного оцінювання суддів. Цей закон виконав свою функцію, але потрібні більш фундаментальні зміни.

На початку лютого ви попередньо схвалили зміни до Конституції, які були внесені на ваш розгляд Президентом України і які забезпечують деполітизацію, незалежність та ефективну відповідальність судової влади.

Зараз на ваш розгляд внесений новий проект Закону «Про судоустрій і статус суддів», який має забезпечити майбутню імплементацію змін до Конституції. Цей законопроект підготовлений експертами Ради з питань судової реформи при Президентові України, у тому числі за участі депутатів багатьох фракцій.

Цим законопроектом підсилюється відповідальність суддів, детально регулюються підстави для їх притягнення до відповідальності, визначаються санкції, пропорційні порушенням, обмежується суддівський імунітет виключно функцією здійснення правосуддя, щодо дій, не пов'язаних з функцією здійснення правосуддя, суддя прирівняний до звичайного громадянина.

Створюється новий Верховний Суд з новими функціями, новою структурою і новим складом. Судді цього суду будуть набрані за конкурсом, в якому зможуть брати участь як діючі судді, так і адвокати, і науковці у сфері права. Новий Верховний Суд отримає як касаційну функцію, так і функцію забезпечення сталості та єдності судової практики. Таким чином, судові рішення мають стати зрозумілими і передбачуваними для громадян.

Законопроект також передбачає чіткий розподіл повноважень між органами суддівського самоврядування. Дисциплінарна функція буде здійснюватися Вищою радою правосуддя, кваліфікаційна – Вищою кваліфікаційною комісією суддів.

Процедура кваліфікаційного оцінювання, яка відбувається зараз вже за Законом «Про забезпечення права на справедливий суд», демонструє, що приблизно 40 відсотків суддів не підтверджують своєї здатності здійснювати правосуддя на тій посаді, яку вони займають.

Цей законопроект вдосконалює та посилює процедуру кваліфікаційного оцінювання суддів таким чином, щоб забезпечити, щоб у судовій системі залишилися лише ті судді, які насправді цього достойні. Для суддів, які пройдуть кваліфікаційне оцінювання та процедуру конкурсу, передбачене суттєве підвищення розміру суддівської винагороди. Крім того, передбачається контроль громадськості через Громадську раду доброчесності при Вищій кваліфікаційній комісії суддів як для здійснення процедури оцінювання, так і за процедурами конкурсу. Крім того, вводиться ряд обов'язкових декларацій щодо майнового стану, родинних зв'язків та доброчесності судді. Це основні новації, які передбачені законопроектом. Це реальний шанс зробити не останній, але дуже важливий крок на шляху судової реформи. Тому прошу вас підтримати цей законопроект.

Дякую вам за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Ми йдемо за повною процедурою обговорення законопроекту. І зараз відповідно до Регламенту запитання доповідачу – 3 хвилини. Будь ласка, прошу записатися для запитань до доповідача. Увімкніть запис.

Добродомов, позафракційний, ваше запитання. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ДОБРОДОМОВ Д.Є., секретар Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ №115, Львівська область, самовисуванець). Доброго дня! Шановний доповідачу, група «Народний контроль» пропонувала кілька принципових поправок. Я дякую, що деякі з них були враховані. Але вважаю, що принциповою мала б бути позиція під час відкритих конкурсів. Щоб було електронне тестування суддів на першому етапі і незалежна перевірка відповідності рівня життя офіційним доходам суддів – на другому етапі. А також доцільно (принципово вважаємо) позбавити Всеукраїнську конференцію прокурорів права обирати своїх членів Вищої ради правосуддя, яка прийде на заміну Вищої ради юстиції, і передати його з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ. Дуже просимо дослухатися до цих принципових моментів, які зроблять процес відкритішим і об'єктивнішим.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон пана Філатова.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую за запитання. Не можу сказати, що я його дуже добре почув, але спробую відповісти.

По-перше, процедура кваліфікаційного оцінювання буде максимально прозорою і, дійсно, забезпечуватиме автоматизоване й анонізоване тестування як складову процедури кваліфікаційного оцінювання. Крім того, за процедурою кваліфікаційного оцінювання так само, як і за всіма процедурами конкурсів, контроль буде здійснюватися представниками громадськості через Громадську раду доброчесності, яка буде незалежною від будь-яких державних установ.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Запитання пана Мамчура, фракція «Блок Петра Порошенка». Будь ласка.

МАМЧУР Ю.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Прошу передати слово Руслану Князевичу.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон Князевича.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., *голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Дякую. Олексію Валерійовичу, вибачте, будь ласка, бо сесійна зала, на превеликий жаль, практично не слухала ваш виступ. Якщо можна, ще раз поясніть, будь ласка, у чому суть проведення конкурсів. Тому що народні депутати дуже цікавляться і хочуть, щоб розтлумачили, у який спосіб, яка процедура передбачена законом? Що мається на увазі під поняттям конкурс? Якщо можна, щодо кожної стадії, у тому числі про навчання в школі суддів і таке інше. Це дуже важливо, це турбує депутатів. Будь ласка.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую за запитання. Щодо процедури конкурсу і кваліфікаційного оцінювання. Конкурс включає в собі процедуру кваліфікаційного оцінювання. І будь-який суддя, якщо він хоче брати участь у конкурсі, має пройти оцінювання, під час якого буде перевірятися за критерієм професійної компетенції інструментами відповідних анонімних тестів, виконання практичних завдань і таке інше. Це перше.

Друге – за критерієм доброчесності. І третє – за критерієм суддівської етики. Для цього запроваджене суддівське досьє, де зібрані матеріали стосовно професійної діяльності судді, матеріали, які стосуються притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, застосованих до судді санкцій, матеріали, які направляє Національне антикорупційне бюро, матеріали, які надає громадськість і які Вища кваліфікаційна комісія приймає рішення включити.

Пройшовши процедуру кваліфікаційного оцінювання, суддя отримує відповідний бал, який дає йому можливість брати участь у конкурсі. У цьому конкурсі залежно від рівня судів, також в апеляційних та Верховному Суді будуть мати...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, дайте завершити пану Філатову.

ФІЛАТОВ О.В. І не судді, а саме адвокати, які мають семирічний професійний досвід для судів апеляційної інстанції та десятирічний професійний досвід для Верховного Суду, науковці з аналогічними критеріями, які здійснюють наукову або науково-педагогічну діяльність в галузі права.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Шановні колеги, я хочу звернути вашу увагу, що ми обговорюємо принциповий для нашої країни законопроект, навколо якого точилося скільки дискусій у цій сесійній залі, і як мінімум закликати всіх до поваги один до одного, щоб якась мінімальна тиша була під час обговорення цього проекту.

Слово для співдоповіді надається першому заступнику голови Комітету з питань правової політики та правосуддя Леоніду Ємцю. Увімкніть, будь ласка, мікрофон пана Ємця.

Я ще раз прошу сесійну залу уважно слухати доповідачів. Ємець передає слово голові комітету пану Руслану Князевичу. Просимо ввімкнути його мікрофон.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую. Справді, за рішенням комітету уповноважено особисто голову представляти позицію комітету. Тому дозвольте мені перейти до висновку комітету, який був прийнятий за результатами розгляду зазначеного питання.

Буквально щойно закінчилося засідання комітету, воно було тривалим і досить жвавим. Ми за участю не лише народних депутатів і представника суб'єкта права законодавчої ініціативи, а й представника Кабінету Міністрів, міністра юстиції і Голови Верховного Суду, голови Ради суддів, голови Державної судової адміністрації, представників судової гілки влади, суміжних інститутів у результаті тривалої дискусії все-таки перейшли до розгляду цього питання і прийняли відповідний висновок.

За дорученням Голови Верховної Ради поданий Президентом України як невідкладний проект Закону «Про судоустрій та статус суддів» (№4734) розглянутий сьогодні на засіданні Комітету з питань правової політики та правосуддя.

Згідно з пояснювальною запискою він розроблений з метою практичної реалізації принципу верховенства права і забезпечення кожному права на справедливий судовий розгляд незалежним і безстороннім судом.

Для досягнення мети пропонується викласти в новій редакції положення Закону «Про судоустрій і статус суддів»:

- змінено порядок призначення суддів на посади та звільнення їх з посад (зокрема, пропонується вилучення повноважень політичних органів – парламенту та Президента України – в питаннях суддівської кар'єри, призначення і звільнення суддів та передбачається зайняття посад суддів лише безстроково);

- усувається політична складова у вирішенні питання щодо надання згоди на затримання судді або утримання його під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом;

- передбачається запровадження інституту функціонального (обмеженого) імунітету судді, за яким забороняється притягнення судді до кримінальної відповідальності за викладену в судовому рішенні правову позицію, за ухвалене ним судове рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку, однак при цьому суддя нестиме юридичну відповідальність на загальних засадах за дії, вчинені поза професійною діяльністю судді;

- запропоновані зміни у системі судоустрою, зокрема утворення нового Верховного Суду та інших судів. Систему судоустрою складатимуть місцеві суди, апеляційні суди і Верховний Суд. Для розгляду окремих категорій справ у системі судоустрою діятимуть вищі спеціалізовані суди. У складі Верховного Суду діють п'ять структурних підрозділів: Велика палата Верховного Суду, касаційний адміністративний суд, касаційний господарський суд, касаційний кримінальний суд і касаційний цивільний суд, а сам Верховний Суд буде створений на конкурсних засадах як новий найвищий суд у системі судоустрою України.

Законопроект також передбачає створення місцевих окружних судів, апеляційних судів у відповідних округах тощо.

Удосконалено основи правового статусу відповідних органів у системі судоустрою, зокрема, передбачено перерозподіл повноважень між Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та новим конституційним органом – Вищою радою правосуддя. Так, ВККС відповідатиме за добір на посади суддів, кваліфікаційне оцінювання, проведення конкурсів на зайняття вакантних посад тощо. Удосконалено процедуру формування та оновлення суддівського корпусу, зокрема: проведення кваліфікаційного оцінювання, яке здійснюватиметься за критеріями компетентності. Удосконалюються вимоги до змісту суддівського досьє, впроваджуються нові механізми стимулювання забезпечення доброчесної поведінки суддів.

Розглядаючи законопроект, комітет виходить з такого. Відповідно до пункту 14 частини першої статті 92 Конституції України судоустрій та статус суддів визначається виключно законами України. З урахуванням зазначених конституційних вимог Верховна Рада України прийняла Закон України «Про судоустрій і статус суддів», який, зокрема, визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

У зв'язку з прийняттям в 2015 році Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» викладено в новій редакції Закон «Про судоустрій і статус суддів», зокрема, уточнено питання статусу судді, проведення процедури заміщення посади судді, статусу та порядку формування органів тощо.

Комітет звертає увагу на те, що сутнісний зміст запропонованих змін до чинної редакції закону свідчить про те, що такі зміни пов'язані саме з підготовленими до розгляду парламентом узгоджених та комплексних конституційних змін у частині правосуддя, напрацьованих Конституційною комісією, які отримали загалом схвальну оцінку експертів Венеціанської комісії, попередньо схвалені Верховною Радою, а саме в проекті Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)).

Комітет звертає увагу на необхідність дотримання вимог принципу верховенства права, правової визначеності, пропорційності в забезпеченні необхідного балансу між цілями та обраними заходами для їх досягнення.

Разом з тим комітет звертає увагу на те, що природа суддівської влади, статусу суддів вимагає чіткого дотримання конституційних принципів та міжнародних стандартів забезпечення незалежності суддів, врахування рекомендацій відповідних органів Ради Європи та висновків Венеціанської комісії.

Крім того, шановні колеги, я хотів би, щоб ми для стенограми ще раз озвучили ті пропозиції, які комітет рекомендує парламенту під час розгляду цього питання.

Насамперед ми рекомендуємо в «Прикінцевих та перехідних положеннях» визначити, що цей закон набирає чинності з дня набрання чинності Законом «Про внесення змін до Конституції України» за винятком кількох положень, які передбачені законопроектом.

Друге. Ми пропонуємо (це рішення одностайне в комітеті) абзац третьої частини четвертої статті 11 законопроекту виключити.

Це певні норми, які обмежують процес відео-, аудіофіксації судового процесу.

Частину першу статті 28 викласти в такій редакції: «Суддею апеляційного суду може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя в апеляційному суді, а також відповідає одній з таких вимог:

- 1) має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років;
- 2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше семи років;
- 3) має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років;
- 4) має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1-3 цієї частини, щонайменше сім років».

3. Пункт 3...

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Шановні колеги, профільний міністр просить, щоб комітет мав більше часу доповісти про своє рішення. Ще, будь ласка, 2 хвилини.

Пане Руслане, у 2 хвилини вкладіться, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Шановна пані головуюча, я просив би мені дати можливість виступити до закінчення озвучення цих питань, бо саме в такій редакції рекомендовано одностайно комітетом розгляд цього питання. У разі пропущення якихось пунктів, як на мене, це ускладнить розгляд цього питання в сесійному залі.

Я продовжую. Пункт 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» доповнити абзацом другим такого змісту: «Апеляційні суди, утворені до набрання чинності цим Законом, продовжують здійснювати свої повноваження до утворення апеляційних судів у відповідних апеляційних округах. Такі апеляційні суди у відповідних апеляційних округах мають бути утворені та розпочати здійснювати правосуддя не пізніше трьох років з дня набрання чинності цим Законом».

І насамкінець. Пункт 17 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» викласти в такій редакції: «Повноваження суддів, призначених на посаду строком на п'ять років до набрання чинності цим Законом, припиняються із закінченням строку, на який їх було призначено. Судді, повноваження яких припинилися у зв'язку із закінченням такого строку, можуть бути призначені на посаду судді за результатами конкурсу, що проводиться в порядку, встановленому цим Законом».

Шановні колеги, це важливий пункт, який передбачає, що надалі всі судді, які були призначені на посаду п'ятирічного строку, будуть на загальних підставах подаватися на конкурс, і тільки за результатами конкурсу можуть обійняти надалі посади суддів.

Разом з тим хочу для стенограми зазначити, що комітет дійшов висновку щодо необхідності внесення певних змін до закону після набрання ним чинності в частині узгодження бюджетних пропозицій разом з Державною судовою адміністрацією. Тільки-но Державна судова адміністрація звернеться до комітету, ми будемо ініціювати відповідні пропозиції перед Верховною Радою.

Окрім того, за одностайним рішенням комітету ми рекомендуємо парламенту (і це спільна воля не лише членів комітету, а й представників фракцій, які входять до складу комітету), що було б абсолютно справедливо, якби невідкладно після прийняття відповідного законопроект проекту парламент розглянув питання про обрання тих суддів, які вже...

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, прошу дати доповідачу ще час для виголошення висновку, для того щоб зала могла почути рішення комітету з цього принципового законопроекту. Будь ласка, лаконічно, пане Руслане.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. З вашого дозволу я завершуватиму, лише підтверджу. У зв'язку з такого роду рішенням комітету ми будемо ініціювати перед керівництвом парламенту і перед Погоджувальною радою буквально на наступному сесійному тижні одним з перших питань розглянути питання про обрання тих суддів, які вже протягом трьох років чекають своєї черги на вирішення власної долі у стінах парламенту. І, на превеликий жаль, парламент не спромігся виконати свій конституційний обов'язок протягом цього часу. Думаю, що це його зараз моральний обов'язок: після внесення відповідних доленосних змін до Конституції обов'язково прийняти рішення щодо цього питання, щоб не залишати долю цих суддів взагалі без жодного вирішення.

Дякую. Прошу підтримати. Чекаю на запитання.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Шановний пане доповідачу! Шановний пане Князевич! Ми правильно розуміємо, що комітет одностайне ухвалив рішення щодо цього законопроекту. І ви пропонуєте сьогодні саме у вигляді з вашими зачитаними поправками проголосувати. Так?

Шановні колеги, зараз відповідно до Регламенту ми маємо 3 хвилини для запитань голові профільного комітету. Прошу записатися на запитання.

Будь ласка, народний депутат Мартовицький від фракції «Опозиційний блок». Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

МАРТОВИЦЬКИЙ А.В. Прошу передати слово депутату Німченку.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, народного депутата Німченка увімкніть мікрофон.

НІМЧЕНКО В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»).

«Оппозиционный блок». Уважаемые коллеги! Я хотел бы спросить докладчиков, они смотрели статью 126 Конституции, которая предусматривает исчерпывающий перечень увольнения судей? Смотрели ли они статью 6, что судебная власть – это ветвь государственной власти? И третье. Смотрели ли заключение Венецианской комиссии, в котором категорически указано, что административные суды имеют место быть в автономной форме. Это система защиты граждан от проявления государством нарушений в отношении граждан. Как можно было пойти на такое, ответьте, пожалуйста?

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон Князевича.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую за запитання. Василю Івановичу, нам дуже бракувало вашої, як завжди, зваженої і розумної позиції. Але в будь-якому випадку я собі ще раз дозволю озвучити ту позицію, яка одноставно прийнята комітетом.

Ми не говоримо про те, що даний законопроект набере чинності, допоки не будуть внесені відповідні зміни до Конституції. Ніхто не допустить, щоб чинна редакція Конституції залишилася в тій редакції, у разі якщо вона не буде змінена у відповідний період. І лише згідно з Конституцією можуть готуватися будь-які зміни до Закону «Про судоустрій і статус суддів». Тому ми на засіданні комітету запропонували синхронізувати набрання чинності цим законом. І якщо відповідні зміни будуть внесені до Конституції, і ми матимемо іншу конституційну основу регулювання, у тому числі всього розділу «Правосуддя», про який ви щойно сказали, то відкриваються всі можливості для імплементаційного закону. Тобто виконання на практиці всіх бланкетних норм, які містяться в змінах до Конституції, для того щоб одразу після набрання чинності змін до Конституції розпочати...

ГОЛОВУЮЧА. Дайте можливість завершити. Будь ласка, увімкніть мікрофон народного депутата...

КНЯЗЕВИЧ Р.П. ...процес їх імплементації. У разі якщо...

ГОЛОВУЮЧА. Народний депутат Найєм, «Блок Петра Порошенка». Ваше запитання? Будь ласка.

НАЙЄМ М.-М., член Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане Князевич, у мене питання до вас щодо антикорупційного суду.

Справа в тому, що ми вже багато днів говоримо в цьому залі про боротьбу з корупцією, про створення ТСК. Насправді цей інститут вирішив би багато питань. Скажіть, будь ласка, чи є вже домовленість між авторами про те, як буде створений цей суд? Яким чином будуть добирати суди і коли це відбудеться? І чи не станеться так, що ми зараз проголосуємо цю реформу і цей законопроект, а потім забудемо про головний суд, якого зараз вимагає суспільство?

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Будь ласка, пане Князевич.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дуже дякую за запитання. Хочу вам сказати, що я – голова комітету, але не представник суб'єкта права законодавчої ініціативи. Тому не можу давати оцінки тим пропозиціям, які містяться у відповідному законопроекті.

Думаю, ви знаєте, що щодо Вищого антикорупційного суду виписана процедура, яка передбачає можливість його створення, функціонування відповідно до окремого закону. І це вже наше з вами право як єдиного органу законодавчої влади визначати, в які строки, в якому порядку і як має функціонувати, утворюватися і відповідно в який спосіб мають обиратися судді цього суду.

Тому, як на мене, такого роду відсилочна норма на новий законопроект дає нам поле для маневру і нічого не перешкоджає будь-кому з народних депутатів стати ініціатором такого закону як і решті суб'єктів права законодавчої ініціативи, для того щоб ми могли провести досить змістовну, професійну дискусію з приводу нового, як для України, органу судової влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні колеги. Підходять представники фракцій з проханням поставити запитання. Але за Регламентом не передбачено тут запитань від фракцій, записалися лише депутати. І в мене пропозиція, щоб зараз під час виступів від представників фракцій, депутатів ви свої питання до доповідачів сформулювали,

і потім ми дамо можливість у відповідях і пану Філатову, і пану Князевичу, якщо будуть запитання до профільного міністра, відповісти. У виступах сформулюйте запитання. Так, від фракцій.

І останнє запитання. Народний депутат Мусій, позафракційний. Будь ласка.

МУСІЙ О.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (одномандатний виборчий округ №124, Львівська область, самовисуванець). Шановний колего, скажіть, будь ласка, чи можливо до другого читання все-таки ввести ту норму, яку пропонувала наша група «Народний контроль», так як відбувається, наприклад, в іншій іпостасі за призначеннями про те, що якщо Президент протягом 30 днів все-таки не підписує рішення, яке приймає Вища рада правосуддя щодо призначення суддів, щоб голова Вищої ради правосуддя мав право підписати? Тому що ми бачимо, що Президент на сьогодні не подає кандидатур суддів до Конституційного Суду, не підписує про призначення суддів, і за це немає жодної відповідальності. Може, все-таки таку норму треба було б передбачити? Якщо Президент не підписує, то голова Вищої ради правосуддя має це здійснити автоматично, як наприклад, Голова Верховної Ради вчиняє, коли Президент не підписує закони, які ми приймаємо. Розгляньте, будь ласка, цю можливість.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Будь ласка, відповідь.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я дуже дякую, пане Олегу, за запитання. Насамперед я не погоджуюся з вами щодо того, що Президент не виконує своїх повноважень стосовно суддів Конституційного Суду, яких він призначає на посаду. Саме він нещодавно заповнив свої вакансії суддів Конституційного Суду. Це парламент не спромігся звільнити двох суддів Конституційного Суду вже протягом року, і ми не можемо перейти до того, щоб дозавершити формування Конституційного Суду. Так само Президент призначив суддів на посади, а парламент протягом уже трьох років не може ніяк «розродитися» на це рішення. Це перше.

Друге. Що стосується функції Президента про призначення суддів. Ця функція є церемоніальною, і вона, ви знаєте, відповідно до

рекомендацій Венеціанської комісії внесена до законопроекту. Це європейська і американська практика, для того щоб глава держави своїм рішенням призначав суддів на посади, і нічого страшного в цьому немає. Ви знаєте, що у Сполучених Штатах Америки взагалі одноособово глава держави призначає федеральних суддів на посади, і ніхто жодним чином не обмежує і не ставить під сумнів демократичність такої процедури.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Шановні колеги, зараз відбувається запис на виступи від депутатських фракцій та груп. Будь ласка, на це ми відводимо в Регламенті 25 хвилин. А потім будуть виступи народних депутатів України, і на це ми передбачаємо за Регламентом ще 15 хвилин.

Будь ласка, зараз запис на виступи від представників депутатських фракцій та груп – 3 хвилини.

Народний депутат Ляшко, Радикальна партія. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Чи знайдете ви в Україні хоча б одну людину, за виключенням суддів, прокурорів і частини адвокатів, яка довіряє судовій системі? Думаю, що дев'ять з 10 українців скажуть «ні». Справедливості немає, правди немає, можливості добитися немає.

Хто винен у тому, що ми маємо таку судову систему? Усі ми. За 25 років побудували систему, яка обслуговує інтереси влади, інтереси олігархів і дрібних щипачів, хто занесе гроші. Чи треба судова реформа? Вважаю, що це риторичне питання. Безумовно, треба. Чи влаштовує той варіант судової реформи, запропонований Президентом, нашу фракцію? Скажу відверто: ні. Як бути в цій ситуації? З одного боку, ми розуміємо, що систему треба міняти, з іншого, – нас не влаштовує те, що пропонує Президент.

Ми пропонували альтернативу, намагалися в парламенті зібрати підписи за наш варіант судової реформи, який передбачав звільнення всіх до одного суддів і прокурорів. На превеликий жаль, у цьому парламенті ми не знайшли підтримки нашої судової реформи. Очевидно, парламент ще не готовий до радикальної, рішучої реформи, до звільнення, наголошую, всіх до одного суддів і прокурорів, набрання нових людей, побудови судової системи з нуля. Але водночас наша політична

сила вважає абсолютно безвідповідально перед суспільством, перед українцями нічого не робити. Найгірше, нічого не робити. Саме тому наша фракція, незважаючи на те що цей законопроект не зовсім нас влаштовує, його підтримує.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо вам за вашу конструктивну позицію.

Будь ласка, слово представнику «Опозиційного блоку» Ігорю Шурмі. Дякую.

ШУРМА І.М., член Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Прошу передати слово Василю Івановичу Німченку.

НІМЧЕНКО В.І. «Оппозиционный блок». Уважаемые коллеги! Я хотел бы, сейчас реализую свое право, информировать своих коллег и особенно авторов, кто готовил этот законопроект, что за последний год в комитет и в парламентский зал вносится третий проект закона «О судоустройстве и статусе судей». Вы найдете где-то такую практику в мире? Конечно же, нет.

Я очень хотел бы обратить внимание заказчиков и исполнителей написания этого законопроекта на то, что вы вводите в заблуждение Президента, вы ставите на платформу неконституционной деятельности Президента. Вы предлагаете в законодательный способ уволить судей Верховного Суда Украины. Вы можете себе представить? А это так и есть. Это латентный способ расправиться с судьями. Где это допустимо? Почитайте статью 126 Конституции, которая гарантирует право на осуществление правосудия независимым судом. Это недопустимо и является антиконституционным. Это первое.

Второе. Мы всегда и так много говорим, что Венецианская комиссия – это тот источник международных норм права, который говорит о том, как должны формироваться институты демократии, в том числе и судебной демократии. Так я хочу зачитать для авторов выводы Венецианской комиссии от 26 октября 2015 года, изложенные в последнем абзаце пункта 11, где указано, что необходимо оставить при любой реформе институт автономии административных судов.

Игнорирование этих принципов – это уже проходили. Именно благодаря наглости деятельности учредителей Третьего рейха появилась в Германии административная юстиция, чтобы предотвратить такие позорные явления и обеспечить людям право на обращение в суд против державы. Вот в чем состоит суть административной юстиции в мире. Я благодарю вас и прошу прислушаться.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Німченко.

А зараз слово для виступу від фракції «Блок Петра Порошенка» народний депутат Курило передає Голубу. Хочу звернути увагу, шановні колеги, що не записалися: «Батьківщина», «Самопоміч», «Воля народу» і «Народний фронт». Визначіться, хто від ваших фракцій виступатиме.

Народний депутат Владислав Голуб. Будь ласка.

ГОЛУБ В.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ №197, Черкаська область, партія «Блок Петра Порошенка»).* Дякую. Фракція «Блок Петра Порошенка». Шановна пані головуюча! Шановні колеги! Передусім я хотів би звернутися до вас. Сьогодні ми маємо унікальний шанс зробити цей день, дійсно, знаковим у розбудові нашої держави. Ми маємо шанс докорінно змінити систему правосуддя в Україні. Я не зупинятимуся на доктринальних і фахових, професійних речах нового законопроекту про судоустрій і статус суддів, бо всі, хто хотів, уже давно переконалися в професійній роботі тих людей, які були долучені до напрацювання цього законопроекту.

Я хотів би насправді зупинитися на іншому. За 25 років існування нашої незалежної держави, на жаль, судова влада, яка є третьою гілкою влади, стала закритою, корумпованою владною інституцією, яка породила таких суддів, як Кіреєв та Отрош, але, дійсно, не створила системи незалежного, професійного правосуддя і найголовніше, справедливого судочинства. Хочу нагадати, що в багатьох мовах слова «правосуддя» та «справедливість» мають ідентичне звучання й ідентичне написання, наприклад, «justice» в англійській мові і «justice» у французькій мові.

Сьогодні ми насправді стоїмо перед простим, але водночас і складним вибором. Ми, народні депутати, які прийшли в цю залу після Революції гідності, усі пам'ятаємо, що одним з наших закликів було те,

що побудуємо в Україні незалежну, фахову, професійну і справедливую систему правосуддя. Ми всі пам'ятаємо, як попередня судова і, на жаль, ще діюча, закореніла система правосуддя садила майданівців ні за що на два місяці лише із-за вказівки згори.

Я свій вибір зробив. Фракція «Блок Петра Порошенка» також свій вибір зробила. Ми хочемо змінити цю систему раз і назавжди. Ми будемо голосувати за запропонований законопроект. І я закликаю вас, шановні колеги, зробити свій вибір між минулим і майбутнім. Я закликаю змінити цю корумповану систему правосуддя і зробити, дійсно, професійний, фаховий і справедливий суд.

Я закликаю вас, колеги, побудувати систему правосуддя, де не гроші вирішуватимуть, яке буде рішення суду, а змагальність правових позицій. І це буде основа винесення рішення суду.

Я закликаю вас, шановні колеги, створити ту систему правосуддя, де ми будемо з великою повагою говорити слово «Ваша честь» до судді, а суддя з великою відповідальністю виноситиме рішення іменем України.

Це все, що я щойно сказав, є в зазначеному законопроекті. Тому мій голос буде «за». Голос фракції «Блок Петра Порошенка» буде «за». І я сподіваюся, шановні колеги, що ваш голос також буде «за».

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Писаренко, група «Відродження». Керівник групи Бондар. Потім від фракції «Батьківщина». Будь ласка.

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ №191, Хмельницька область, самовисуванець). Кожного дня до всіх народних депутатів звертаються десятки простих громадян України, підприємці, які стикаються з великими проблемами в судах, з корупцією, з якимись, на їхню думку, або об'єктивно неправильними рішеннями, або рішеннями упередженими і таке інше. Чи можна сказати, що всі 100 відсотків суддів у нас корумповані і мають проблеми? Абсолютно ні. Ми розуміємо, що 3, 5, 7 відсотків, важко сказати скільки, створюють, на жаль, дуже погану історію і дуже поганий імідж судовій системі України.

Проблема в тому, що найвище керівництво судової гілки влади за весь період так і не змогло зрозуміти, що треба перебудувати всю судову систему, що треба зупинити дрібну, середню, велику корупцію, і просто почати це зсередини, для того щоб парламент потім не був вимушений радикально змінювати і ламати систему судоустрою через коліно через недбальство буквально 3-5 відсотків суддів.

Водночас ми розуміємо, що питання назріло, що судова реформа сьогодні має єдиний шанс пройти перший етап дуже важливих змін, а далі в нас буде нормальний процес оновлення. І ті судді, які чесно, правильно працювали, залишаться, а ті, які мали великі проблеми, спокуси, фінансові інтереси, повинні піти із системи. І це всі вже розуміють.

Тому наша партія підтримує цей крок. І якщо нині не пройти цього етапу, ми знову відкладемо питання на рік, а через рік почнеться передвиборний період, ще щось, і ми знову три-п'ять років нічого не зможемо поміняти в цій країні в частині судоустрою, статусу суддів, зміни системи в цілому.

Тому якщо ми вже наважилися, якщо підготували єдиний більш-менш погоджений варіант судової реформи, то треба починати цей шлях, але так, щоб не наробити нової біди.

Тому ми сьогодні голосуємо. Треба дуже уважно підходити до формування найвищих органів судової влади, які будуть робити відбір кадрів.

Сьогодні підготувати суддю – це величезна проблема. Потрібно дати хорошу освіту, величезну практику. Для цього знадобиться довгий період. Це не просто на вулиці спіймати людину чи студента і посадити в суддівське крісло вирішувати долю людей. Тому це має бути дуже виважений процес. І під одну гребінку не можна підганяти всіх, як тут дехто закликав, що давайте звільнимо всіх суддів. Бо є десятки тисяч справ, які розслідуються, десятки тисяч людей, які сидять і чекають на рішення суддів, сотні тисяч цивільних господарських справ треба розглядати, а не робити якісь дурні речі.

Тому ми підтримуємо початок судової реформи і будемо голосувати. Але вимагаємо, щоб далі був дуже виважений підхід і не робити дурних кроків, які призведуть до пагубних наслідків.

Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧА. Дуже дякуємо вам, пане Бондар.
Іван Крулько, «Батьківщина». Увімкніть мікрофон, будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Чи мають українці доступ до правосуддя? Чи можуть вони в суді захистити свої права? Звичайно ж, ні. За 25 років незалежності України, на жаль, судова гілка влади остаточно втратила довіру в суспільстві.

Судова гілка влади перетворилася на орган, якому катастрофічно не довіряють українські громадяни. Виникає логічне запитання: а куди ж іти українцям, якщо їхні права порушують, і де вони можуть знайти захист своїх прав?

Саме тому в країні не просто назріла, а перезріла необхідність реформування судової системи. Ми повинні робити дуже радикальні кроки для того, щоб судова гілка влади була наближена до європейських стандартів, щоб громадянин розумів, що в суді бал правлять не гроші, а закон, справедливість і докази. Щоб у суді була змагальність сторін.

Саме тому фракція «Батьківщина» готова підтримувати кроки, які будуть іти назустріч реформування судової гілки влади. Водночас я хотів би звернути увагу, що законопроект, який внесений Президентом України і розданий народним депутатам, має 160 статей. Відповідно до Регламенту Верховної Ради якщо проект має більш як 100 статей, він не може бути проголосований у сесійному залі за основу та в цілому. Тому фракція «Батьківщина» закликає парламент проголосувати цей проект за основу, потім передати його до комітету, в якому має відбутися фахова дискусія. Ми також маємо безліч зауважень і пропозицій до цього законопроекту, бо він не є ідеальним. І після цього фракція «Батьківщина» наполягає голосувати змінений і доопрацьований проект закону в цілому.

В іншому випадку ми знову будемо говорити про те, що в українському парламенті відбувається порушення Регламенту. Так само, шановні колеги, ми повинні дуже тверезо подивитися на питання утримання суддів, їхньої заробітної плати. Безумовно, вони повинні мати заробітну плату таку, щоб був певний захист від хабарів. Але

водночас не може бути такого дикого дисбалансу, який зараз намагаються закласти. Якби у вівторок парламент вчинив, дійсно, справедливо і проголосував законопроект фракції «Батьківщина» [№4316](#), який мав на меті навести лад у соціальних стандартах і підвищувати поступово соціальні виплати всім громадянам, то я розумію, ми могли б і в цьому напрямі рухатися.

Тому я впевнений, що під час підготовки до другого читання в питанні утримання суддів будуть внесені зміни, якими все-таки встановлять справедливість стосовно усіх громадян України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Єгор Соболев від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

СОБОЛЄВ Є.В., *голова Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Ми мали дуже велику дискусію щодо цього голосування, тому що цей проект пов'язаний з іншими ідеями, які змінюють українську Конституцію. Якщо ми говоримо про сам законопроект, там є дуже багато добрих ідей, і ми вдячні всім авторам, які їх розробили і запропонували парламенту. Є дві речі, які після консультацій з громадськими організаціями, з експертами вкрай важливі для внесення до цього проекту.

Перше. У Громадської ради доброчесності, яка буде виявляти недоброчесність суддів, те, що їх рівень життя не відповідає їхнім доходам, має з'явитися не просто право інформування того органу, який буде приймати рішення про долю судді, а наполягання на своїй інформації. Якщо, наприклад, Вища рада правосуддя отримає від Громадської ради доброчесності інформацію про те, що суддя живе не чесно, не за доходами, має бути як мінімум рішення двома третинами голосів Вищої ради правосуддя для того, щоб не погодитися з цим рішенням. Ми зараз бачимо, як при переатестації Антикоруptionне бюро надає дуже багато інформації Вищій кваліфікаційній комісії суддів про те, скільки у суддів майна, скільки у них будинків, дорогих машин. Але є судді, які спокійно проходять цю переатестацію. Це неправильно.

Друга ідея – антикорупційний суд. Фракція «Об'єднання «Самопоміч» вважає, що треба розірвати кругову поруку. Не потрібно

відкладати на завтра, що колись ми вивчимо українських суддів і зможемо їх набрати.

Наша позиція. Антикорупційний суд не просто треба створити якомога швидше, а у спосіб, який буде гарантувати незалежність суддів там. Зокрема, ми пропонуємо, щоб до Антикорупційної палати Верховного Суду на правах присяжних були залучені судді зі Сполучених Штатів Америки і Європейського Союзу. І саме вони розглядали б справи про топ-корупціонерів України. Це дуже важлива ідея, яку ми пропонуємо обговорити між першим і другим читаннями.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Єгоре. Зараз до слова запрошується від групи «Воля народу» народний депутат Сергій Мельничук.

МЕЛЬНИЧУК С.П., *народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка).* Доброго дня, громадяни України! Доброго дня, колеги, присутні! Група «Воля народу» в першому читанні підтримуватиме даний законопроект, тому що, нарешті, ми зробимо перший крок до того, щоб зламати хребет цій гілці влади, яка, вважаю, є однією з найбільш корумпованих.

Ми розглянули разом з групою експертів те, що вже подано. І як мінімум вісім суттєвих поправок ми вже напрацювали

Хочу зараз озвучити те, про що була мова з нашим новоспеченим Генеральним прокурором. Це відновлення Інституту військового судочинства. Чому?

Якщо всі суди працюють за Кримінальним чи Кримінальним процесуальним кодексом, то військові суди ще мають керуватися і статутами Збройних Сил України.

Військовий суддя повинен бути військовослужбовцем, тому що він давав військову присягу. Він більш мобільний, може спокійно приїхати до військової частини і провести там засідання.

Не забути також питання про державну таємницю. Адже багато справ, які проходять саме у військових частинах і над людьми, які військовозобов'язані, пов'язані з військовою таємницею.

Тому відновлення військових судів буде одним з пріоритетів як для мене особисто, так і для багатьох, які присутні в цьому залі

і виконували свої обов'язки там, на фронті. Щоб таких випадків, коли наші хлопці, які зараз перебувають в СІЗО, наприклад, за те, що були затримані з двома гранатами, які входять до боєкомплекту, було менше. Саме таку поправку треба буде приймати.

Група «Воля народу» законопроект підтримує в першому читанні і внесе свої пропозиції до другого читання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. До слова запрошується представник «Народного фронту» народний депутат Ємець. І на цьому ми завершуємо обговорення від фракцій.

ЄМЕЦЬ Л.О., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ №221, м. Київ, політична партія «Народний фронт»).* Шановні колеги, запам'ятайте цей момент і можливість, якою ми не маємо права знехтувати. Тому що той законопроект, який пропонується, він не просто звільняє суддів, не просто змінює назви, він знищує корупцію в судах всередині.

На чому взагалі ґрунтується корупційна складова в судах? На можливості отримати потрібне рішення: не сподобалося рішення – ідеш до іншого судді або до іншого суду, там домовляєшся і отримуєш потрібне рішення. У нас є випадки, коли Пленум Верховного Суду або одна палата Верховного Суду приймає навіть не різні, а протилежні рішення в одній справі.

Тому цей законопроект вирішує ключове питання – запроваджує єдину судову практику. І після цього через три-чотири роки кількість судових спорів у нашій країні взагалі має знизитися на порядок, тому що ви відкриваєте закон, єдину судову практику, і одній зі сторін взагалі немає сенсу витратитися на адвокатів, бо вже є лише одне рішення по цьому спору і ніяк інакше.

Усі інші питання спрямовані на вирішення цього головного. Це – і ліквідація Вищого господарського, Вищого адміністративного і Вищого спеціалізованого судів. Запровадження відкритих конкурсів на ці посади, відставка суддів Верховного Суду з можливістю приходу на ці посади людей, які ніколи не працювали в цій корумпованій системі, а є професійними адвокатами чи викладачами. Це і передбачена процедура створення антикорупційного суду.

Шановні колеги, після прийняття такого закону суддя, можливо, і візьме хабар, але не зможе його потратити, тому що вводяться дві додаткові декларації для судді: декларація родинних зв'язків і декларація доброчесності. До сьомого коліна він та його родичі мають демонструвати кожну свою витрату, і за всім цим буде наглядати Громадська рада доброчесності. Кожне з цих питань варте, щоб за нього боротися, кожне з цих питань варте, щоб блокувати трибуну і вимагати його прийняття. А всі разом поєднані в один законопроект. Це ключові питання, якими цей парламент, у разі прийняття, має пишатися. Це той орден, найкраще рішення, яке може прийняти парламент цього скликання.

Шановні колеги, ми закликаємо, що цей законопроект має бути проголосований спочатку в цілому, а лише після цього перейти до внесення змін до Конституції. Тому що ми не віримо, що якщо будуть прийняті зміни до Конституції і тоді буде проголосований в цілому цей законопроект, що в нього є перспектива. Бо і в цьому парламенті, і за його стінами є люди, які мріють, щоб залишилася та...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Зараз відповідно до Регламенту ми маємо 15 хвилин для запису народних депутатів на обговорення законопроекту. Прошу записатися.

Народний депутат Федорук від «Народного фронту». Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ФЕДУРУК М.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (одномандатний виборчий округ №201, Чернівецька область, політична партія «Народний фронт»). Прошу передати слово фахівцю в цій галузі Ігорю Алексеєву.

АЛЕКСЕЄВ І.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановні колеги! У нас зараз історичний момент і буде показова ситуація, чи, дійсно, всі політичні сили, які знаходяться в цьому залі, прийшли до цього парламенту на гаслах проведення

судової реформи? Чи готові вони кардинально підтримати судову реформу, яка подолає корупцію, бюрократію і одночасно дасть можливість вибудувувати чесний, прозорий, справедливий суд? Це буде визначальним тестом для всіх політичних сил, які перебувають у цьому парламенті.

Фракція «Народний фронт» голосуватиме одностайно за цей законопроект. Ми не раз наголошували, що однією з наших ключових вимог було тотальне очищення судової системи, можливість допуску до суддівських посад молодих фахових людей, які не пов'язані з цією системою.

У цьому законопроекті передбачені такі речі, які стосуються відкритих конкурсів на всі посади у Верховному Суді, у нових апеляційних судах. І що ті судді, які зараз перебувають на п'ятирічному терміні і призначалися за часів Януковича, не будуть автоматично перепризначені, а також підуть на конкурс.

Фракція «Народний фронт» підтримуватиме цей проект, оскільки він передбачає створення простої, зрозумілої, відкритої судової системи, встановлення дієвих механізмів контролю за стилем життя суддів, за здійсненням ними судочинства. І ми закликаємо всі політичні сили відкинути амбіції і підтримати надзвичайно важливий для країни закон.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Народний депутат Мусій, позафракційний. Будь ласка.

МУСІЙ О.С. Прошу передати слово Дмитру Добродомову.

ДОБРОДОМОВ Д.Є. Вивчаючи довго саму процедуру створення цього законопроекту, який важливий і має однозначно передувати доленосним конституційним змінам, наша міжфракційна група «Народний контроль» ухвалила рішення голосувати за нього. Ми виступали з п'ятьма принциповими поправками, які мали б там з'явитися. Я нагадаю, що було враховано, і наполягаю, що мало б бути враховано під час голосування за цей проект закону в цілому. Причому в цілому за нього (підтримую пропозицію колег) потрібно голосувати перед внесенням змін до Конституції, щоб далі не відбувалися різного роду маніпуляції, які, на жаль, часто бувають у стінах цього парламенту.

Про що мова йде? Електронне тестування. Зараз у законопроекті визначено письмове тестування. Ми наполягаємо на тому, щоб забрати максимально людський фактор під час відкритих конкурсів. Незалежна перевірка відповідності рівня життя – це стосується і життя суддів, майнове та фінансове становище якого відповідало б їхнім доходам. Це є ключовою нормою при такому реформуванні. Повноваження суддів, які протягом календарного року виносять понад 30 відсотків рішень, що скасовує вища інстанція, повинні бути припинені. Вони мають піти на атестацію. І я дякую, що ініціатори даного проекту врахували цю принципову поправку від групи «Народний контроль». Треба зменшити вплив Президента. Наголошую, що там є не лише церемоніальні функції, про які кажуть деякі виступаючі. Тому треба, щоб протягом 30 календарних днів від обрання Вищою радою правосуддя нового судді Президент підписав призначення, в іншому разі це має вступати автоматично. Бо ми знаємо випадки, коли роками не підписуються призначення, судді ходять на роботу, але не мають права ані проводити судових засідань, ані виносити вироки, натомість отримуючи гроші з держбюджету. Це абсолютно анекдотична і трагічна насправді ситуація.

Створення антикорупційного суду. Вітаємо саме таку норму в законопроекті і просимо позбавити, врешті-решт, Всеукраїнську конференцію прокурорів права обирати своїх членів Вищої ради правосуддя і передати з'їзду працівників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ.

Я прошу ініціатора проекту закону врахувати цю мінімальну, але конче потрібну норму, для того щоб, дійсно, ми отримали реально об'єктивну, прозору й дієву, а не корупційну, не системну, яка була в негативному цьому значенні, Вищу раду...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Народний депутат Соловей від фракції «Блок Петра Порошенка» передає слово Пинзеніку. Будь ласка, Вікторе Михайловичу.

ПИНЗЕНИК В.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановна головуєча!

Шановні народні депутати! Я не зачіпатиму тієї частини у законопроекті, яка стосується саме статусу суддів. У мене немає застережень щодо неї. Але мене надзвичайно турбує та частина, яка стосується соціальних питань. Чи може бути заробітна плата будь-якої категорії працівників, які фінансуються з бюджету, відірвана від ситуації в економіці? Чи може заробітна плата одного працівника у 200 разів перевищувати мінімальну заробітну плату?

Я хотів би, щоб кожен з вас взяв в руки калькулятор і перемножив. 75 мінімальних заробітних плат – оклад судді Верховного Суду, це 120 тисяч гривень. Додайте до цього три надбавки: за вислугу років – 80 відсотків, за вчений ступінь – 20 відсотків і за роботу з таємними документами – це 110 відсотків до окладу. Це 132 тисячі гривень. Разом 250 тисяч гривень. У Києві регіональний коефіцієнт – 25 відсотків. 315 тисяч гривень! Друзі, це в 200 разів вище мінімальної заробітної плати і в 60 разів вище середньої заробітної плати по Україні! Ніде у світі таких співвідношень оплати праці ви не знайдете. Це перше.

Друге – унікальні умови пенсійного забезпечення. Ви пам'ятаєте, який розмір пенсії отримують українські громадяни.

Цим проектом закону зберігається статус привілейованих пенсій. Їх, правда, називають не пенсіями, а «довічне грошове утримання». Воно може призначатися в розмірі до 90 відсотків заробітку суддів. Це 280 тисяч гривень.

Я наполягаю на тому, щоб норми, які стосуються оплати праці й пенсійного забезпечення, були вилучені з документа. І в будь-якому разі цей законопроект не має права голосуватися в цілому. А для тих, хто дуже хоче в цьому залі проштовхнути його, хочу сказати наостанок: побійтеся Бога!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Пинзеник.

Народний депутат Тетерук від «Народного фронту». Будь ласка.

ТЕТЕРУК А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановна головуєча! Шановні народні депутати! Шановний рідний український народе! Сьогодні зранку відбувся П'ятий національний молитовний сніданок, на якому ми молилися за те, щоб

Україна, нарешті, вийшла з перемоогою з війни, в якій зараз ми знаходимося. Ми молилися за наших солдат, які забезпечують нам безпечну роботу у столиці України. І ми дуже багато встигли зробити за цей час у парламенті.

Сьогодні – рубікон, важливий момент, коли ми повинні прийняти особливе рішення щодо зміни абсолютно корумпованої суддівської гілки влади і майже всіх тих суддів на конкурсній основі. Це дасть можливість нам рухатися вперед без затримок, тому що вони нівелюють усі досягнення кожного рішення, які відбуваються в парламенті. Це є надзвичайно важливим для кожного порядного депутата, тому що, я розумію, який відбувається шалений тиск на певних депутатів, на певні фракції щодо того, щоб вони не підтримували цього законопроекту і не голосували. Народним депутатам загрожують виключати з фракцій. Це ганьба!

Я дуже прошу всіх порядних народних депутатів свідомо приймати рішення і голосувати за підтримку цього законопроекту. Це дасть можливість нам революційно змінити суддівську гілку влади і мати прогрес у розвитку України як сильної, потужної європейської країни. Голосуємо «за».

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний пане Тетерук.

Єгор Соболев від «Самопоміч». Будь ласка, увімкніть мікрофон.

СОБОЛЄВ Є.В. Я зараз хочу звернутися до колег як голова парламентського Комітету з питань запобігання і протидії корупції.

Ми сподіваємося, не лише тут, у цьому залі, і багато громадян, що зараз Національне антикорупційне бюро розслідує «чорні каси» Партії регіонів і всіх людей, які в ці каси приходили. Ми маємо, думаю, робити дуже серйозний парламентський контроль для того, щоб це розслідування ефективно просувалося вперед.

Але давайте чесно собі дамо відповідь на запитання: а який суд засудить людей, якщо антикорупційне бюро сформує звинувачення і доведе провину найвищих посадовців як з Партії регіонів, так і з інших партій про причетність до того, що ці гроші отримувалися?

Два тижні тому сталася ганебна історія, коли один з українських судів уже заборонив детективам антикорупційного бюро розслідувати переписку на телефоні члена правління Одеського припортового заводу, яка вела до вищого керівництва держави. Просто взяв і виніс рішення: не можна цю переписку використовувати як юридичний доказ.

До чого я це кажу. Дуже важливо при прийнятті такого закону остаточно передбачити якнайшвидше створення антикорупційного суду незалежною комісією з дуже прозорою, багатоетапною процедурою відбору кожного судді до цього суду. І як представник «Самопоміч» я дуже поділяю ідею залучення зараз до антикорупційного суду іноземців. Коли голландські слідчі, експерти розслідували катастрофу літака МН17, який був збитий російськими військовими на Донбасі, у всіх людей, які працювали з ними в Україні, залишилося відчуття надзвичайного досвіду, дуже приємне відчуття. Вони побачили справжніх слідчих, справжніх експертів. Тому ми вважаємо, що до комісії, яка буде обирати новий антикорупційний суд, обов'язково залучити людей з досвідом, знаннями і кваліфікацією інших держав, у тому числі й посольств. Ми виступатимемо за те, щоб ці поправки були внесені до законопроекту і проголосовані.

Створення ефективного, справжнього антикорупційного суду проб'є кругову поруку в судовій системі. Це дуже важливо.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановний пане Єгоре.

Народний депутат Гопко передає слово народному депутатові Пташник.

Шановні колеги, перед тим як увімкнути мікрофон пані Пташник, хочу поінформувати вас, що сьогодні відбувся П'ятий молитовний сніданок за участю дуже багатьох і народних депутатів України, і керівництва держави. І зараз на трибуні присутні наші високі гості. Давайте привітаємо їх, будь ласка. Вони прибули зі Сполучених Штатів Америки, із країн Європейського Союзу. Дякуємо вам за підтримку України і за ту спільну роботу, яку ми здійснюємо щодо захисту демократичних цінностей всьому світові. Дякуємо, шановні колеги.

Повертаємося до плідної роботи. Почався день добре – з молитовного сніданку. Дай, Боже, нам продуктивності.

Увімкніть мікрофон, будь ласка, пані Пташник.

ПТАШНИК В.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Дякую. Шановні колеги, очевидно, що немає ніякого сумніву в тому, що одним з пріоритетів для України є саме проведення адекватної і досконалої судової реформи.

Хочу наголосити, що цей проект Закону «Про судоустрій та статус суддів», який був розроблений на виконання тих змін до Конституції в частині правосуддя, за які ми будемо голосувати, є одним з кроків даної реформи. Адже нам треба буде не лише прийняти такий закон і внести зміни до Конституції, а й ухвалити також нові процесуальні кодекси, провести адекватну реформу адвокатури, внести відповідні зміни до системи виконання рішень. Лише в цьому випадку дана судова реформа може бути успішною.

Хочу сказати, що цей законопроект, дійсно, містить багато позитивних ідей, зокрема ті, що стосуються усунення політичного впливу на суддів, можливості проведення процедури оцінювання та очищення судової системи від корумпованих суддів. Крім того, одним з позитивних елементів є, очевидно, включення того, що підставою для звільнення суддів є саме невідповідність його фактичного майна офіційно задекларованим доходам.

Водночас хочу сказати, що важливою буде імплементація такого закону, адже якщо, наприклад, Президент України зловживатиме своєю церемоніальною функцією, то, очевидно, ми не зможемо усунути повністю політичного впливу. Якщо Вища рада юстиції, яка потім стане Вищою радою правосуддя, буде так само неналежно здійснювати свої повноваження і проведе недобросовісно процедуру оцінювання, то дана судова реформа може не спрацювати. Тому, закладаючи інституційні підстави для її проведення, надзвичайно важливо буде здійснювати моніторинг над тим, як буде імплементована дана судова реформа.

Крім того, я хочу зауважити, що даний законопроект нам пропонує зміни до системи судоустрою, і відповідними змінами передбачається створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності. Я вже зверталася разом з Асоціацією правників України до членів Комітету з питань правової політики та правосуддя. І ми наголосили на необхідності створення не просто вищого суду, який буде спеціалізуватися на питаннях інтелектуальної власності, а поєднати це

з питаннями, що стосуються розгляду спорів у сфері конкуренції. Дані спори так само надзвичайно важливі і потребують спеціалізації. Ця ідея на юридичному ринку обговорюється вже багато років, і спори в конкуренції є в деяких випадках суміжними зі спорами у сфері інтелектуальної власності. Тому я дуже сподіваюся, що на етапі розробки даних окремих змін до процесуальних кодексів це буде враховано, і ми створимо вищий спеціалізований патентно-конкурентний суд. І це відповідатиме саме тим вимогам суспільства, які вже існують на сьогодні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановна пані Пташник.

Шановні колеги, буквально за 5 хвилин ми будемо переходити до прийняття рішення з цього надважливого питання. Тому я дуже прошу народних депутатів, які зараз знаходяться в кулуарах чи десь поза межами сесійного залу, підходити.

Зараз заключне слово надається співдоповідачам. Будь ласка, по 2 хвилини – пану Філатову, пану Князевичу, голові профільного комітету, і пану Петренку, міністру юстиції.

Дуже прошу народних депутатів сходитися до залу.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую. Шановні народні депутати, я не буду повторюватися щодо переваг цього законопроекту. Хочу лише сказати, що це разом зі змінами до Конституції, за які ви ще повинні проголосувати у другому читанні, має стати величезним кроком вперед. І хоча це не єдині кроки, які вже зроблені на шляху судової реформи, саме від них залежить, чи отримаємо ми докорінні зміни в системі правосуддя.

Тому я прошу підтримати цей законопроект. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон пана Князевича.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, пані головуюча. Шановні колеги, я ще раз хотів би зняти всі страхи, які тут лунали у виступах з приводу того, що цей законопроект може набрати чинності до набрання чинності змін до Конституції, що суперечитиме Конституції. Ми зумисно на засіданні комітету разом з представником суб'єкта права законодавчої ініціативи дійшли висновку започаткувати так звану відкладальну норму набрання чинності цим законом.

Ще раз скажу для стенограми, щоб зняти всі, скажімо, застереження. Такий закон може набрати чинності лише в тому разі, якщо наберуть чинності зміни, які ми будемо розглядати сьогодні одразу після того, як завершимо розгляд цього питання. Тільки-но ми приймемо відповідні зміни (а в змінах до Конституції передбачено, що вони набирають чинності через три місяці з дня, наступного за днем його опублікування, тобто це буде десь приблизно перша декада вересня), і з дня набрання їхньої чинності відповідно набере чинності й цей закон. Це важливо. Це перше.

І друге. Я хочу ще раз для стенограми зазначити, що в тому разі якщо Верховна Рада буде розглядати це питання, обов'язково мають бути враховані озвучені мною поправки, які були погоджені на засіданні комітету: абзац третій частини четвертої статті 11 виключити; частину першу статті 28 викласти відповідно в редакції, яку я озвучив, і пункт 3 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» доповнити новим абзацом другим такого змісту, який я озвучив; пункт 17 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» так само викласти в новій редакції. І відповідно набрання чинності цим законом разом із внесенням змін до Конституції України.

Дякую за увагу і прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний колего. Будь ласка, пане міністре – 3 хвилини. Тому що в залі дуже багато запитань пролунало щодо зарплат суддів та інших позицій. Дайте, будь ласка, остаточне пояснення.

І, шановні колеги, я хочу звернутися до лідерів парламентських груп і фракцій. Дуже багато народних депутатів відсутніх у залі. Будь ласка, мобілізуйте ваші політичні групи і фракції на голосування.

Дякую.

ПЕТРЕНКО П.Д., міністр юстиції України. Шановні народні депутати! Шановні українські громадяни! Зараз насправді відбувається момент істини: ми голосуємо, напевно, найважливішу реформу після набуття Україною незалежності – реформу, яка говорить про те, що українці можуть отримати справедливість у судах, у тих інституціях, в яких держава повинна була забезпечувати їм справедливість і закон, чого не було протягом останніх 25 років.

Тут багато дискусій з приводу того, коли треба, щоб цей законопроект був проголосований. Хочу всім нагадати, що протягом останніх двох років Верховна Рада намагалася проводити відповідні зміни і реформи судового корпусу. І це все було абсолютно безпідставно і не мало ніяких результатів, тому що суддівське лобі і ті суди, які ми отримали у спадщину від режиму Януковича, трималися за свої крісла.

І проект закону, який зараз пропонується, враховуючи всі пропозиції як експертного, так і громадського середовища, передбачає абсолютне оновлення Верховного Суду, апеляційних судів і відкриття вакансій за конкурсом на посади тих суддів, а їх 1800, які призначалися колишнім президентом Януковичем.

Тому я дуже вас закликаю: поставтеся відповідально до своєї роботи і проголосуйте цей законопроект у цілому з тими пропозиціями, які були озвучені відповідними народними депутатами і від комітету. Якщо ми зараз не приймемо цього проекту закону, він ніколи не буде проголосований. Без такого закону очищення судової системи не відбудеться. Ми не отримаємо нового обличчя українського суду. До другого читання його можуть вихолостити, і тоді судова реформа буде просто провалена.

Я прошу всіх народних депутатів проголосувати цей законопроект у цілому. Тому що він дає можливість для українських громадян отримати чесний, незалежний і справедливий суд, того суддю, який керуватиметься законом і справедливістю, а не вказівками чи грошима, як це відбувалося останні 25 років. І сьогоднішнє голосування є знаковим, чи ми проводитимемо цю судову реформу, чи вона буде провалена? Тому що змін до Конституції недостатньо, для того щоб відбулася реальна судова реформа. Це імплементаційний закон, який запустить з наступного дня після набрання ним чинності процес формування нових судових органів і набору нових суддів.

Технічна поправка. Голова комітету озвучив всі пропозиції, які були ухвалені на засіданні комітету, і серед них є ключові. Ми чітко визначили, коли будуть сформовані нові апеляційні суди, дали доступ до конкурсів в апеляційні суди не лише діючим суддям, а найголовніше, дали доступ до конкурсів юристам, які не працювали в системі.

Насамкінець. Ми фактично ввели норму, що ті судді, які призначалися Януковичем, не можуть бути автоматично перепризначені.

Це виписано в пункті 17 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення».

Пане голово комітету, хочу вас виправити. Ви сказали розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення». Це пункт 17 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення», це юридичні деталі. Але, по суті, я звертаюся до українців: слідкуйте, зараз момент істини. Цей законопроект має бути проголосований у цілому, щоб судова реформа відбулася.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, добре, я бачу. Будь ласка, ще надайте слово Алексєєву. Увімкніть мікрофон.

АЛЕКСЄЄВ І.С. Дякую, шановний головуючий. Я хотів би звернутися до голови профільного комітету Руслана Петровича Князевича. Він зачитав відповідні поправки 3 і 4 і зазначив, що це розділ VII «Прикінцеві та перехідні положення». Це розділ XII. Я хотів би, щоб для стенограми голова профільного комітету підтвердив, що це стосується змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руслане Петровичу, я вас ще раз прошу повторити вашу пропозицію, щоб я поставив на голосування.

Пане голово комітету, ви сформулюйте так, як я маю поставити, для стенограми. Увімкніть мікрофон Князевича, будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дякую, пане Голово. Я вибачаюся, справді, відбулася технічна помилка. Мова йде про розділ XII і пункт 3 розділу XII, і пункт 17 розділу XII.

У зв'язку з цим ще раз підтверджую рішення комітету рекомендувати парламенту прийняти зазначений проект закону за основу та в цілому з урахуванням висловлених позицій, прийнятих на засіданні комітету одностайно як необхідних під час...

І прошу, якщо це можливо, після прийняття закону доручити комітету здійснити техніко-юридичне доопрацювання зазначеного

законопроекту, як ми часто це робимо. Зважаючи на те що це нова редакція проекту, вона сягає понад 150 статей, і, повірте, треба відпрацювати всі технічні речі, у тому числі орфографічно-граматичного характеру.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я зрозумів вашу позицію.

Ми завершили розгляд даного питання, і я прошу всіх народних депутатів заходити до залу і підготуватися до голосування.

Я прошу секретаріат Верховної Ради і голів фракцій запросити народних депутатів до залу.

Шановні колеги, я бачу, що значна частина депутатів відсутня. Дуже прошу народних депутатів зайти до залу.

Шановні колеги, хочу вам повідомити, що після пропозиції щодо прийняття проекту закону я ставитиму на голосування питання, щоб ми працювали без перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин. Прошу, щоб ви проконсультувалися у фракціях і підтримали цю пропозицію. А зараз прошу вас заходити до залу і займати робочі місця.

Звертаюся до Радикальної партії з проханням, щоб ми знайшли порозуміння, щоб вони могли взяти участь в обговоренні і в прийнятті рішення з цього питання.

Шановні колеги, усі зайшли вже до залу? Усі готові до голосування?

Шановні колеги, це один з найважливіших законопроектів, який стоїть у порядку денному. Він дає нам шанс провести повну заміну суддів в Україні, знищити одну з найбільш корупційних сфер у нашій країні. І це відповідальність кожного. Це потребує якнайшвидших рішень. Нагадаю, як ми всі обурювалися, коли корупціонерів-злочинців суди відпускали на волю, коли український суд відпустив на волю і дав можливість у подальшому втекти Дмитру Садовнику, командирю так званої чорної роти «Беркута», яка брала участь у розстрілах учасників Революції гідності. Тут багато є людей, які постраждали і знали, що це за спецрота «Беркута». І тому, шановні колеги, я переконаний, що це питання потребує якнайшвидшого рішення.

До мене підходять і говорять про дотримання Регламенту. Я нагадаю вам плакат біля першої барикади під час Революції гідності,

на якому було написано: «Вибачте за незручності, ми змінюємо країну». Під тим плакатом наші хлопці захищали Майдан.

І тому, шановні колеги, я ставлю на голосування пропозицію комітету про прийняття проекту Закону «Про судоустрій і статус суддів» ([№4734](#)) за основу та в цілому. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 281.

Закон прийнято, колеги.

Зараз я хочу поставити на голосування пропозицію, щоб ми працювали без перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин. Прошу колег депутатів підтримати цю пропозицію.

Голосуємо, колеги.

«За» – 247.

Рішення прийнято.

Це відповідальне і важливе рішення, яке демонструє, що депутати налаштовані на роботу.

Шановні колеги, оголошується до розгляду проект Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)). Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту №3524 до порядку денного сьогоднішнього засідання.

Хто підтримує, голосуємо, шановні колеги.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Відповідно до вимог частини сьомої статті 149 Регламенту питання розглядається за процедурою повного обговорення. Зміни до Конституції потребують повної процедури обговорення, і ми підемо тим шляхом.

Запрошується до доповіді заступник глави Адміністрації Президента України Олександр Валерійович Філатов. Відповідно до Регламенту відводиться до 10 хвилин. Але я прошу вас бути максимально лаконічним. Будь ласка.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую, пане Голово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Валерійовичу, будь ласка.

ФІЛАТОВ О.В. Пане Голово! Шановні народні депутати! Зараз перед нами, перед українським парламентом стає необхідністю зробити другий ще важливіший крок – це прийняти проект Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» (№3524). Це той самий законопроект, який має визначити шлях розвитку та функціонування всієї сфери правосуддя як третьої судової гілки влади на роки та має закласти новий фундамент для системи правосуддя в Україні.

Цей законопроект двічі отримував позитивні висновки Венеціанської комісії і повністю відповідає європейським стандартам. Нагадаю також, що цей проект є продуктом експертної думки і роботи експертного середовища, над яким більш ніж півроку працювала Конституційна комісія. І саме в тому вигляді, як запропонований Конституційною комісією та схвалений Венеціанською комісією, він був поданий Президентом України на ваш розгляд.

Три головні питання, які вирішують ці зміни до Конституції. Перше – це деполітизація та забезпечення незалежності судової влади. Друге – це створення відповідальної судової влади. І третє – це перевантаження суддівського корпусу.

Що стосується першого питання. Мова йде про відсторонення всіх політичних органів від вирішення питань суддівської кар'єри. Питання призначення, переведення та звільнення суддів будуть передані до конституційного неполітичного органу – Вищої ради правосуддя. Передаються функції щодо надання згоди на затримання, утримання під вартою і арешт судді саме до цього органу. Питання призначення суддів безстроково, без будь-яких випробувальних процедур також вирішується цим проектом. Забезпечується політична нейтральність членів Вищої ради правосуддя. Передбачається прозорий конкурс – це норма, яка вперше запроваджується на конституційному рівні на будь-яку посаду в суді.

Другий блок – це підвищення відповідальності судової влади. Мова йде про обмеження суддівського імунітету до функціонального. Суддя має користуватися імунітетом лише щодо своєї функції, своєї

ролі як судді, здійснюючи правосуддя, але у всіх інших випадках він має бути прирівняний до звичайного громадянина.

Дуже важлива норма – не підтвердження легальності джерел доходу судді є підставою для звільнення судді з посади. Підстави для звільнення з посади чітко та вичерпно визначаються на конституційному рівні, спрощуються процедури притягнення судді до відповідальності у разі, якщо є для цього відповідні підстави.

І третій блок – це дієві механізми оновлення суддівського корпусу, які підтримані експертами Ради Європи. Запроваджується кваліфікаційне оцінювання всіх без виключення суддів за трьома критеріями. Суддя в цій процедурі має підтвердити свою відповідність займаній посаді з точки зору професійної компетентності, доброчесності та відповідності правам етики.

Законопроект також передбачає підвищення професійних стандартів, збільшуються віковий ценз для суддів та вимоги щодо професійного стажу.

Функції прокуратури приводяться до європейських стандартів. І головною функцією прокуратури буде підтримання публічного державного обвинувачення у суді.

Посилюється інституційна спроможність адвокатури. Надаються відповідні гарантії її незалежності на конституційному рівні. І вперше вона інституційно стає в один ряд з прокуратурою для того, щоб забезпечити рівність та змагальність судового процесу.

Удосконалюється діяльність Конституційного суду. Запроваджується новий інститут конституційної скарги, що дає право кожному громадянину, який вважає, що у його справі суд застосував закон, який не відповідає Конституції, подати відповідно скаргу до Конституційного суду для вирішення цього питання.

Це головні новації, шановні народні депутати, які передбачені цим проектом. Даний законопроект не єдина, але головна умова початку докорінних змін у системі правосуддя. Тому зараз або ніколи прошу підтримати цей проект закону.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я запрошую до доповіді... Ні, спочатку запитання доповідачу і відповіді на них. Будь ласка, 3 хвилини для запитання доповідачу. Прошу провести запис.

Геращенко Антон. Увімкніть мікрофон, будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО А.Ю., секретар Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Уважаемый украинский народ! Уважаемые народные депутаты! Я хочу сказать, что сегодня мы проголосовали, без сомнения, эпохальный закон об изменениях в судебном устройстве. И мы просто обязаны поддержать изменения в Конституцию, которые позволят за несколько лет навести порядок в судебной власти, чтобы туда пришли честные, порядочные судьи, создать условия для их работы и сделать таким образом реальные условия для того, чтобы граждане Украины почувствовали настоящую справедливость.

Наша фракция будет поддерживать в полном составе изменения в Конституцию. Я призываю другие фракции и депутатов-мажоритарщиков голосовать «за».

Спасибо за внимание.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Лещенко. Будь ласка.

ЛЕЩЕНКО С.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Прошу передати слово Світлані Заліщук.

ЗАЛІЩУК С.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Доброго дня, шановні колеги. Пане Олексію, дякую за презентацію. Я маю до вас запитання. Як відомо, проект внесення змін до Конституції відкладає ратифікацію Римського статуту, причому можливу ратифікацію на три роки. Я прошу пояснити, чим викликане таке відкладення? Адже парламент уже ухвалив декларацію, чим визнав юрисдикцію Міжнародного кримінального суду, що, власне, означає, що ми взяли на себе максимум обов'язків, які може виконати держава перед Міжнародним кримінальним судом, але позбавили себе прав та можливості впливати на визначення *staff*, тобто працівників у Міжнародному кримінальному

суді, які розглядатимуть злочини проти людяності, скоєні під час Євромайдану та на окупованому Донбасі. Прошу пояснити.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую за запитання. Я хотів би сказати дві речі.

По-перше, приймаючи ті чи інші рішення, особливо на конституційному рівні, ми маємо враховувати не лише правові та юридичні питання, а й питання військово-політичні.

Друге. У нас на даному етапі (подобається нам це чи ні) немає можливості вносити будь-які зміни до проекту.

І хочу зауважити, що цей проект міг би бути розглянутий ще на початку цього року. Ми за ці три роки згаяли майже шість місяців. Якщо будемо й далі зволікати з голосуванням за цей проект, ми витратимо і той час, який залишився. Тому ми маємо зараз підтримати цей законопроект, проголосувати за нього, і ратифікувати Римський статут тоді, коли Конституція дасть цю можливість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. І останнє запитання – Юрій Тимошенко. Увімкніть мікрофон, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ №88, Івано-Франківська область, політична партія «Народний фронт»). Прошу передати слово Вікторії Сюмар.

СЮМАР В.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Дякую. Колеги, сьогодні ми не здійснюємо судової революції, і напевно, нам треба було це зробити ще півтора року тому. Але зараз ми повинні зробити декілька важливих кроків у напрямі судової еволюції, тому що звільнення багатьох суддів, вибори нових суддів на основі конкурсу із задіянням громадськості – це точно важлива еволюція.

А запитання моє стосується однієї тези, яку завжди повторює один з найвідоміших українців пан Гаврилишин, що жодних успіхів, реформ і економічного зростання не буде без незалежного суду, захисту інвестицій і захисту підприємців.

Як ця судова реформа дасть відповідь на справедливість у сфері захисту власності, захисту інвестицій, з тим щоб Україна, нарешті, отримала притік інвестицій для економічного зростання?

Дякую.

ФІЛАТОВ О.В. Дякую за запитання. Я хотів би, щоб ми, у тому числі в цій залі, не мали ілюзій. Це не остаточне вирішення питання і не є завершенням судової реформи. Це рішення, яке відкриває нам величезне вікно можливостей для того, щоб провести судову реформу, забезпечити, щоб суд в Україні був незалежний, розглядав спори та інші справи відповідно до принципу верховенства права, до національного та міжнародного права. І таким чином, щоб він отримував довіру і всередині України, і від інвесторів як національних, так і іноземних, які мають сприяти своїми інвестиціями розвитку української економіки. Якщо ми не відкриваємо цього вікна, то не матимемо такого шансу, якщо відкриваємо, у нас ще буде попереду багато роботи, яка повинна забезпечити дані рішення і цей результат.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Час на запитання і відповіді вичерпано. І я надаю слово для співдоповіді голові Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя Руслану Петровичу Князевичу. Будь ласка, 5 хвилин.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Дуже дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, дозвольте мені дещо нагадати історію цього питання. Можливо, це допоможе нам приймати цілком усвідомлене і, як на мене, правильне рішення.

26 січня 2016 року Президент України, скориставшись своїм конституційним правом, передбаченим 154 статтею Конституції, вніс до парламенту законопроект щодо внесення змін до Конституції в частині правосуддя, №3524.

Одразу, 27 січня 2016 року, на своєму засіданні Комітет з питань правової політики та правосуддя одностайно рекомендував парламенту розглянути зазначений проект закону, визначений відповідно до статті 93 Конституції України Президентом як невідкладний, і підтримати рішення про включення його до порядку денного сесії парламенту

та направлення для відповідного висновку до Конституційного Суду України.

На наступний день, 28 січня, парламент розглянув це питання. У результаті тривалих і абсолютно змістовних дискусій було прийнято рішення більшістю конституційного складу про включення зазначеного питання до порядку денного сесії і направлення до Конституційного Суду для надання відповідного висновку.

Конституційний Суд розглянув звернення парламенту і 30 січня 2016 року на своєму засіданні затвердив висновок, відповідно до якого вбачає, що передбачені проектом Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» норми не суперечать вимогам 157 та 158 статей Конституції, і не висловив застереження щодо неконституційності будь-яких з цих положень невідповідності будь-яким іншим положенням Конституції України.

Зважаючи на такого роду висновок, який відповідно до Конституції є обов'язковим для розгляду і попереднього схвалення зазначеного законопроекту в стінах парламенту, 2 лютого ще на попередній сесії парламенту відбувся розгляд цього питання. І в результаті тривалої і знову-таки, як на мене, абсолютно змістовної, розумної дискусії парламент прийняв рішення про попереднє схвалення зазначеного законопроекту.

Зараз ми вже на іншій сесії, а нагадаю, що стаття 155 Конституції та 149 стаття Регламенту Верховної Ради говорять, що в разі, якщо є позитивний висновок відповідним статтям 157, 158 Конституції України Конституційного Суду, а також, якщо Конституційний Суд не висловив жодних застережень до тексту законопроекту, то на наступній черговій сесії (а ми зараз перебуваємо в рамках наступної чергової сесії після попереднього схвалення законопроекту) парламент може розглянути зазначений законопроект і остаточно вирішити питання щодо його прийняття в цілому як закону.

Зважаючи на рішення Погоджувальної ради і те, що зазначений законопроект є предметом розгляду на сьогоднішньому сесійному засіданні Верховної Ради, за дорученням Голови Верховної Ради Комітет з питань правової політики та правосуддя сьогодні вранці зібрався на позачергове засідання і ще раз, подискутувавши зазначені норми законопроекту, дійшов одностайного висновку про те, щоб рекомендувати парламенту проект закону №3524 все-таки прийняти остаточно як

закон. Оскільки відповідний висновок комітету прийнятий одностайно, голову комітету уповноважено на сесії парламенту звернутися до Верховної Ради України з проханням дослухатися до рекомендацій Комітету з питань правової політики та правосуддя і поданий Президентом України як невідкладний проект Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)) в редакції 26 січня 2016 року прийняти як закон.

Прошу підтримати. Дуже сподіваюся на, дійсно, одностайну підтримку залу в цьому надважливому питанні. Дякую і готовий до запитань.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановні колеги. Будь ласка, запишіться на запитання до голови профільного комітету пана Князевича. На запитання в нас передбачено відповідно до Регламенту – 3 хвилини. Це на всі запитання і відповіді. Будь ласка.

Народний депутат Барна, ваше запитання. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

БАРНА О.С., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ №167, Тернопільська область, партія «Блок Петра Порошенка»).* Я поставлю не запитання, а висловлю свою позицію. Український народ зробив Майдан, щоб скинути режим Януковича. Український народ захищає нашу землю на сході, для того щоб будувати краще майбутнє для нас і наших дітей. Ми вимагаємо змін, народ вимагає змін, і ці зміни почнуться зі зміни насамперед судової системи влади. І для того щоб змінити, нам потрібно проводити реформи. І ці реформи, друзі, ми повинні підтримати і дати можливість новому уряду, владі, Президенту реформувати країну.

Тому я закликаю всіх, давайте конструктивно об'єднаємося заради реформ і заради майбутнього нашої України і наших дітей.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Отже, це було не запитання, а репліка. Наступне запитання від народного депутата Чумака, позафракційний.

ЧУМАК В.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції (одномандатний виборчий округ №214, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Шановні колеги, без сумніву, те, що сьогодні відбувається, дуже важливо для країни. Реформа правосуддя – одна з головних реформ, яка повинна встановити те, що в країні можливо досягнути справедливості. Але в мене виникає запитання. Ми прийняли щойно епохальний, новий Закон «Про судоустрій і статус суддів». Скажіть, будь ласка, чи можна встановити новий правовий порядок у державі абсолютно неправовими методами? Ми декілька разів порушували Регламент, ми продовжуємо порушувати Регламент сьогодні.

Я просто хотів би нагадати авторам цього проекту закону, що він непоганий, за нього можна було б голосувати, але в першому читанні, прибравши звідти абсолютно недолугі норми, про які говорила більшість. Сьогодні знову відбувається те саме: без обговорення ми будемо приймати ті законопроекти, які потребують дуже широкої суспільної дискусії. Так неможливо, і вони не будуть...

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон Князевича.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Пане Вікторе, оскільки питання до мене, напевно, з точки зору процедури я не готовий відповідати, але хочу вам сказати таке. Справа в тім, що нова редакція Закону «Про судоустрій і статус суддів» не набирає чинності одномоментно. Його набрання чинності передбачено (у разі якщо ми зараз відповідно проголосуємо зміни до Конституції) лише через три місяці після того, як будуть опубліковані зміни, тобто це десь буде середина вересня. У нас ще достатньо часу. У разі якщо ви вважаєте, що якісь речі мають бути додатково врегульовані або відкориговані шляхом відповідних змін ще до цієї редакції, яка набрала чинності, поспробувати внести зміни. Якщо навіть в нас не вистачить часу чи, можливо, якісь об'єктивні обставини, – нічого не перешкоджає вже після того, як він стане законом, набере чинності повною мірою, вносити до нього зміни. Бо, по суті, проведення реформи – це процес не одного дня. Якщо ви бачили

даний законопроект, то цей процес розтягнеться, напевно, на кілька років, як мінімум, думаю, це три роки, може, більше.

ГОЛОВУЮЧА. Наступне запитання від народного депутата Бригинця, «Блок Петра Порошенка».

БРИГИНЕЦЬ О.М., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Практично кожна зустріч з виборцями, з громадянами починається або закінчується тим, що є претензії до нашого судочинства. Сьогодні, нарешті, прийнятий закон, який може змінити ситуацію. Сподіваюся, будуть прийняті зміни і до Конституції.

Щойно я почув, що зміни триватимуть кілька років. Я хотів би, пане Руслане, щоб ви сказали, через який час люди реально зможуть відчутти, що судочинство стало принципово іншим завдяки внесенню змін до Конституції і прийняттю нового закону.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон Князевича.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я був би щасливим, якщо так трапилося б, що в нас Вища кваліфікаційна комісія, яка зараз працює у складі, нагадаю вам, – 14 осіб, а цим законом ми їй даємо величезний бонус у вигляді ще двох осіб, тобто 16 осіб фізично мають провести всю цю реформу протягом відповідно якоїсь кількості розумного часу. Якщо ви розумієте, про яку кількість суддів йдеться, а зараз у системі близько 8 тисяч, у результаті реорганізації буде менше, але не думаю, що суттєво менше, тому що Україна – це велика держава, і в кожному куточку України мають право на рівнозначний доступ до правосуддя. Тому такий процес не може бути одномоментним, якщо ми хочемо, щоб він був якісним. Ми мусимо провести конкурси, навчання суддів у школі суддів і зрештою провести перевірку на доброчесність, люстраційну і спеціальну перевірки, для того щоб ні в кого не було запитань стосовно тих суддів, які пройдуть конкурс. Щоб не трапилося так, що в результаті поспіху ми знову припустимося тих помилок, яких намагаємося...

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо, шановні колеги. Запитання до співдоповідача завершено. Зараз ми переходимо до обговорення питання і до виступів від депутатських фракцій та груп.

Я прошу записатися представників депутатських фракцій та груп для виступу з цього питання.

До слова запрошується лідер «Опозиційного блоку» Юрій Бойко. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Дякую. Шановні народні депутати, протягом каденції цього парламенту ми декілька разів бачили, як в цю лужу приводили одного або декількох суддів, з трибуни керівник суду зачитував вирок, і парламент голосував за притягнення їх до відповідальності або звільнення з роботи.

Водночас ми бачили, коли на трибуну заводили 200 або 300 суддів, зачитували список їх прізвищ і пропонували прийняти їх на роботу. Притому що піднімався хтось із народних депутатів, висловлював думку про те, що цей або інший суддя – хабарник, і, мабуть, це вирішувало долю цього судді, який у цей момент не призначався, а можливо, навіть, і хабарником не був, а мав неприязні стосунки з народним депутатом.

Наша фракція жодного разу не голосувала за такі дії, тому що ми вважали, що це повторення партзборів 1937 року, коли людей просто так звинувачували і все це перетворювали в абсолютно нецивілізоване судилище.

Сьогодні, розглянувши зміни до Конституції, ми розуміємо, що люди в Україні потребують змін суддівського корпусу. І ця система, яка не працювала, коли це проводив парламент, може бути змінена, і згідно з рекомендаціями Венеціанської комісії може стати цивілізованою і правильною. Тому наша фракція, розглянувши зміни до Конституції, прийняла рішення підтримати їх, розглядаючи це як перший крок до реформування судової системи у країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Будь ласка, до слова запрошується представник «Народного фронту». Пан Тимошенко виступатиме чи передає слово народному депутату Ємцю? Леонід Ємець від «Народного фронту». Будь ласка.

ЄМЕЦЬ Л.О. Шановні колеги! «Народний фронт» є відповідальним за свої слова. І, як я обіцяв, після прийняття в цілому Закону «Про судоустрій і статус суддів», яким реально забезпечується ефективна судова реформа, мають бути внесені зміни до Конституції України. Тому що Закон «Про судоустрій і статус суддів», про переваги якого ми так багато говорили і підтримку якому надала така величезна кількість народних депутатів, є нікчемним і нездатним без внесення змін до Конституції. Наприклад, звільнити суддів за невідповідність їх майнового стану задекларованій інформації за чинною Конституцією неможливо, як неможливо ліквідувати рудименти режиму Януковича і Кучми, такі як Вищий господарський суд, Вищий адміністративний суд і Вищий цивільний суд. Це можна зробити лише прийняттям нового тексту змін до Конституції, який, чесно скажу, не є ідеальним, але в поєднанні із Законом «Про судоустрій і статус суддів» забезпечить нашій країні реальну судову реформу і дасть можливість запровадити єдину судову практику, оновити судовий корпус за рахунок не суддів, а адвокатів і науковців на 80-90 відсотків, і, нарешті, дасть змогу українцю відчутти, що таке чесний, справедливий і, головне, незалежний суд.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Будь ласка, до слова запрошується Олександр Бригинець від «Блоку Петра Порошенка».

Хочу звернути увагу колег з інших фракцій, хто не записався для виступів від фракцій, будь ласка, дайте інформацію, хто буде представляти позицію ваших фракцій під час обговорення цього важливого законопроекту щодо внесення змін до Конституції.

Олександр Бригинець. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

БРИГИНЕЦЬ О.М. Прошу передати слово моєму колезі Сергію Алексеєву.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, увімкніть мікрофон Алексеєва.

АЛЕКСЄЄВ С.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Дякую. Судова реформа – це беззаперечно одна з ключових реформ країни. Реформа на конституційному рівні судів – це необхідний фундамент для того, щоб ми реформували, дійсно, судову систему в країні.

Вперше в Україні судова система буде по-справжньому незалежна від інших політичних інституцій. Над судовою реформою, над змінами до Конституції працювала Конституційна комісія з залученням найкращих фахівців як національних, так і іноземних. Венеціанська комісія повністю схвалила зміни до Конституції України і рекомендувала її до прийняття.

Головними позитивними моментами у змінах до Конституції України є усунення політичного впливу, яке виражається у скасуванні інституту призначення суддів на посаду вперше, тобто скасовується випробувальний термін, про який весь час казали міжнародні інституції.

Більш того, усувається повноваження Верховної Ради щодо надання згоди на затримання та арешт суддів.

Вводиться норма, що суди створюються та ліквідовуються законом, а не як раніше – указом Президента України.

Вводяться вичерпні підстави призначення і звільнення суддів, зокрема, порушення обов'язку підтвердити законність джерела надходження майна є підставою для звільнення судді. Це в Конституції буде нормою прямої дії. Якщо суддя не зможе довести походження своїх доходів або статків та видатків, він напяму може бути звільнений з посади.

Вперше запроваджується Інститут конституційної скарги особи, яка прямо звертається до Конституційного Суду України, тобто зараз всі фізичні особи можуть звертатися до Конституційного Суду напяму.

Підвищується вікові професійні цензи до кандидатів на посаду судді.

Запроваджується конкурсний принцип призначення судді на посаду.

Вводиться оцінювання відповідності судді займаній посаді за критеріями доброчесності, професійної етики та компетентності.

Обмежується імунітет суддів від абсолютного до функціонального. Нам на це також вказувала і Венеціанська комісія, і міжнародна спільнота.

Запроваджується контроль за виконанням судового рішення судом, що його ухвалив. Ми знаємо, яка в нас зараз складається ситуація з виконанням судових рішень, і на це також не раз вказувала Венеціанська комісія.

Підвищується рівень професійної правничої допомоги, зокрема, лише професійний адвокат зможе представляти інтереси в суді. І прокуратура, і адвокатура виводяться на один і той самий інституційний рівень.

Фракція «Блок Петра Порошенка» підтримуватиме внесення змін до Конституції. Ми закликаємо всіх членів парламенту проголосувати за відповідні зміни.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Будь ласка, слово для виступу надається лідеру фракції «Об'єднання «Самопоміч» Олегу Березюку.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Вельмишановна пані головуєча! Шановні народні депутати! Конституція як Основний Закон України є надважливим документом, бо кожна його буква, кожне його слово, словосполучення і кома впливають на мільйони людей. Тому поспішні рішення у прийнятті такого закону є неправильними. Тому є досвід. Ми як парламент прийняли вже багато рішень у галузі правоохоронної системи судочинства. Ви пам'ятаєте, майже такі самі слова ми чули при голосуванні залу за Закон «Про справедливий суд». Що сталося? Чому ці красиві сентенції не спрацювали? Тому що немає волі змінювати режиму, який називається олігархічним. Ми проголосували за фантастичні речі в Генеральній прокуратурі. Що з ними сталося? Де ці люди, молоді професіонали, які мали зайти в Генеральну

прокуратуру? Вона зацементувалася на багато років і не стане органом, який наглядає за законністю і за покаранням тих, хто цей закон порушує.

Тому, зважаючи на це все, ці зміни до Конституції, які тут продукуються, мають дві частини. Є декілька привабливих сентенцій і новел. Але, на превеликий жаль, під прикриттям тих сентенцій є речі, які будуть знецінювати цей Основний Закон держави. І є велика небезпека розчарування і в ньому, який має стояти на захисті інтересів кожної людини зокрема. Так, можна звільнити суддів, підкреслюю, можна. А хто буде їх набирати? Протягом наступних двох-трьох років повна монополізація набору суддів. Деякі судді навіть не будуть цього проходити.

Наступне – монополізація адвокатської послуги в країні. Це абсолютно незрозуміла сентенція щодо ролі прокуратури, яка буде організувати процеси. Є багато речей, які нівелюють цінність Основного Закону країни, який не може мати подвійних думок і подвійних функцій. Олігархат може скористатися тим і зацементувати остаточно свій режим, прикриваючись добрими намірами.

І насамкінець. Фракція «Об'єднання «Самопоміч» прийняла рішення утриматися при цьому для сигналу нашому суспільству, сигналу про небезпеку і увагу. Це може бути підготовкою до голосування за внесення змін до Конституції щодо децентралізації і виборів на Донбасі.

Ми пропонуємо продовжити дискусію і зробити Основний Закон таким, який кожною своєю буквою, словом і реченням буде захищати українців протягом наступних десятиліть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Шановні колеги, чи є бажаючі виступати від групи «Воля народу»? Немає. Чи є бажаючі виступати від групи «Відродження», представити позицію? Не бачу. Чи є бажаючі від фракції «Батьківщина» представити позицію? Фракція «Батьківщина», хто від вас виступає? Немає. Чи виступатимуть від Радикальної партії? Немає.

Шановні колеги, отже, ми переходимо зараз до обговорення цього питання народними депутатами України. Відповідно до Регламенту для

цих виступів відводиться 9 хвилин. Я прошу записатися народних депутатів на виступи.

Народний депутат Сидорович від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні колеги, коли ми обговорюємо текст змін до надважливого закону, насамперед необхідно розуміти, які суспільні наслідки він матиме. Зміни до Конституції це не зміни до пересічного закону, який урегульовує лише якийсь один із секторів діяльності нашої держави. Тому якщо ми говоримо про зміни в блоці правосуддя, нам надзвичайно важливо визнавати, які будуть закони імплементувати ті декларації, що так палко проголошуються. Це питання діяльності Вищої ради правосуддя, прокуратури, адвокатури, інших органів і цілого ряду інших блоків питань. Без отримання відповіді на всі ці виклики ми не можемо бути впевненими, що ті речі, про які ми говоримо: про справедливий суд, про рівність усіх громадян – будуть, дійсно, досягнуті.

Саме тому потрібна подальша дискусія, для того щоб ми приймали у сукупності всі ті речі, про які ми так довго говорили як в рамках Конституційної комісії, так і в рамках Ради з питань судової реформи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Олена Бабак від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Будь ласка.

БАБАК А.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Я відмовляюся від слова.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Економите для колег час. Народний депутат Чижмарь від Радикальної партії. Будь ласка.

ЧИЖМАРЬ Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Фракція Радикальної партії. Даний законопроект є дуже складним для прийняття в цій нелегкій ситуації, тому що Конституція України чітко зазначає, що під час війни вносити зміни до Конституції неможливо. Своїм голосуванням ми підтверджуємо, що парламент – єдиний орган законодавчої влади в Україні не визнає, що в Україні воєнний стан, що є військова агресія. Тим самим ми визнаємо, що на Донбасі є громадянський конфлікт, а не військова агресія, що Крим був не «віджати», а там був «мирний референдум» без участі іноземних військ. Які наслідки це має в міжнародно-правовому значенні в майбутньому? Це означає, що ми підтверджуємо, що в нас немає військової агресії, і Росія є все-таки миротворцем, а не учасником конфлікту.

Думаю, кожен свідомий юрист-міжнародник і кожен свідомий політик розуміють, які ми матимемо наслідки в майбутньому. Ми не можемо пред'являти до Росії жодних претензій.

Що стосується боротьби з корупцією, про яку кажуть нам, просуваючи цей законопроект. Думаю, що кожен громадянин України і кожен парламентарій розуміють, що ця влада не здатна боротися з корупцією, вона здатна її очолити. І тому ніякі зміни до закону про судоустрій, ніякі зміни в системі прокуратури не вплинуть при цій владі на боротьбу з корупцією і її знищенням. Влада сьогодні її очолила. І лише повне перезавантаження влади, у тому числі парламенту, вищих органів влади можуть врятувати Україну від подальшої корумпованості й узурпації влади.

Тому закон, який сьогодні приймається в порушення принципу Конституції, а далі на його виконання вносимо зміни до Конституції, говорить про те, що ми порушили основні принципи конституційного процесу. Думаю, що в цих умовах голосувати за цей законопроект я особисто не буду.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо.

Народний депутат Івченко передає слово народному депутату Надії Савченко. Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Надії.

САВЧЕНКО Н.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Увімкніть, будь ласка, мікрофон. Увімкнений, так? Народні депутати, сьогодні дуже важливий день. І нам потрібно зрозуміти, що нинішньому уряду народ не пробачить, це вже не той варіант. Якщо «кораблі» попередніх урядів пішли кудись у теплі країни, то ми на «Титаніку». Учора ми дали першу пробоїну, не підтримавши комісії щодо офшорів, не підтримавши взагалі порушення цього питання.

Сьогодні ми повинні прийняти важливе рішення. Так, однозначно, зміни в судах потрібні, і всі добре розуміють, що законопроект сирий. Ми його прийняли в першому читанні, щоб була можливість з ним попрацювати у Верховній Раді, внести толкові і потрібні доповнення. Що зараз відбувається? Обговорюємо зміни до Конституції. Я зараз поясню.

Хто знає, що таке граната, собі уявить. Решті показую, що таке еспандер. У нас Україна – це зараз граната. У неї є кільце – це Конституція, є чека – це Донбас. І основне тіло гранати – це наша Україна. Ми стискаємо чеку з тілом гранати і смикаємо Конституцію, кільце викидаємо. А тепер спробуйте... Кулак – це наша влада, а в руках Україна, яка вибухає і розривається. Пружина чеки хоче віддетонувати від гранати. Ось візьміть еспандер і потримайте в руці. Скільки ви втримаєте? Візьміть до рук гранату і потримайте. Якщо влада після змін до Конституції зможе втримати Україну в цілісності, то ми можемо зараз вносити зміни. Якщо ми не готові, то буде так: прийде наша чека – Донбас, ЛНР, ДНР і скаже, ви зміни до Конституції внесли? А тепер ось наша конституція, написана Російською Федерацією. Приймайте її. Тут вийде основне тіло гранати, тіло України – Майдан і нас розірве. Ви розумієте?!

Тому, будь ласка, зважте кожне рішення... У мене менше досвіду, ніж у вас, я розумію, але я як народний депутат не готова брати на себе таке відповідальне рішення. Я голосуватиму проти внесення змін до Конституції.

Коли війна – Конституцію не чіпати. Конституція сама себе захищає. Якщо чіпати Конституцію, то розумним блоком. Якщо в нас готовий суд, судова реформа, за яку ми більше не будемо сперечатися. Але якщо ми зараз поставимо блок, і народ скаже: велика зарплата

суддів, – а ми скажемо: це шлях до Європи, бо нам потрібні візи і потрібна рішучість... Ви розумієте, Україну розірве! Ви не такий сильний кулак, зрозумійте! Ми тут – «Титанік» і уже з діркою в борту. Ми не втримаємо України! Ми гранати не втримаємо! Щоб ви розуміли: коли дають гранату, коли людей вбивають у полоні, де-небудь, прив'язують, дають гранату, смикають кільце, і далеко ти її не викинеш від себе, щоб себе не вбити, у квартирі, наприклад, якій-небудь. І ти її тримаєш, рано чи пізно стомишся і все одно відпустиш.

Ми тут – трупи! Народ нам цього не пробачить. Дуже обережно з Конституцією треба поводитися. Я не готова на...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Надіє.

До слова запрошується Барна Олег Степанович. Прошу ввімкнути мікрофон.

БАРНА О.С. Шановні колеги! Народ, Майдан вимагали змін. Сьогодні вимагає від нас реформ... Діти, майбутнє вимагає від нас, щоб ми творили нову Україну. Корупція, злочинці повинні бути покарані. І це може зробити лише реформована правоохоронна система. Зміни до прокуратури призвели до того, що надсилаються, дійсно, повістки продажним чиновникам, прокурорам, суддям, тепер їх треба судити. І коли ми говоримо про популізм, брехню і цинізм, то я звертаюся до колег з фракції «Об'єднання «Самопоміч», що злочин – це бездіяльність, злочин – це відстрочення реформ, які необхідні зараз.

Тому я прошу вас підтримати реформування судової системи, так само як ми разом реформували прокуратуру і хочемо довести це до кінця. Думаємо про наше майбутнє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До слова запрошується Кривенко Віктор Михайлович. І це буде завершальний виступ у нашому обговоренні. Будь ласка, Вікторе Миколайовичу.

КРИВЕНКО В.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Народний рух України. Шановний головуючий, шановні колеги, доброго дня! Усі політичні сили, які йшли до влади, які йшли на вибори, одностайно говорили, що війна – не привід для відсутності реформ. Усі говорили про скасування недоторканності, і чому досі цих змін немає? Усі розуміють, що це зміни до Конституції. Сьогодні насправді йде війна, але залишити судову систему в тому вигляді, в якому вона є, це найбільший злочин, який можна вчинити зараз проти держави. Жодним чином це не стосується питань національної безпеки.

Я підтримую пані Надію, що треба бути максимально обережними і максимально виваженими. Хоча особисто я виступав за більш радикальний шлях – звільнити всіх суддів, які на сьогодні є в Україні. Ті, проти кого немає застережень і які проходять відбір, можуть повернутися на роботу. Цей варіант є більш компромісним, м'якшим, і тому за нього треба голосувати. Закликаю брати відповідальність і голосувати або за, або проти, щоб якомога менше людей було, які утрималися щодо цього питання, бо Конституція – це основне питання.

Тепер щодо зміни Закону «Про судоустрій і статус суддів». Ні я, ні Павло Кишкар як члени «Народного руху» не голосували за цей закон, тому що він після внесення змін до Конституції фактично стане антиконституційним. І вважаю неправильними багато положень, які в ньому зазначені.

За внесення змін до Конституції треба голосувати, тому що війна не привід для відсутності реформ. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, наступний – депутат Курячий. Але ми маємо лише 1 хвилину. Будь ласка.

КУРЯЧИЙ М.П., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ №25, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні колеги! Шановні народні депутати! Сьогодні, дійсно, визначальний день в історії українського парламентаризму. У цій залі має бути 300 голосів для внесення змін до Конституції України щодо судочинства. І я вважаю, що ці 300 голосів – це як 300 спартанців, які

свого часу захистили Древню Грецію від ворога, так і сьогодні мають захистити Україну від корупції, від злочинності. Ми ніколи не здолаємо ані корупції, ані злочинності, якщо в нас одні будуть ловити, а інші відпускати цих людей.

Шановні народні депутати! Я хочу звернутися до тих, які сьогодні побоюються змін до Конституції, начебто, в умовах війни. А коли, як не зараз, це необхідно робити? Коли, як не зараз, треба імплементувати найжорсткіше антикорупційне законодавство, яке ми проголосували минулого року? Друзі, будемо сміливими: переломимо хребет корупційній системі!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я прошу заходити всіх депутатів до залу. Хочу повідомити тих, які піднімають руку. Шановні колеги, у мене немає повноважень надавати слово поза тим списком, який є засвідченим.

Я прошу народних депутатів заходити до залу. У нас наступним на виступ записаний Чубаров Рефат. І я із задоволенням і честю надаю йому слово. Прошу ввімкнути мікрофон Рефату Чубарову. Будь ласка.

ЧУБАРОВ Р.А., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Прошу передати слово колезі Ар'єву.

АР'ЄВ В.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (одномандатний виборчий округ №218, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановні друзі, ми можемо дуже багато зараз сперечатися щодо нюансів. Але є одна єдина істина. Скажіть, будь ласка, особливо ті, які відчували на собі всю потужність цієї злочинної судової системи, яка сформувалася за останні роки, чи вас влаштовує таке становище, яке є на сьогодні?

Нині в тій країні, з якою ми ведемо боротьбу, яка є нашим ворогом і незаконно судить наших бранців, судова система така сама, як в Україні до внесення змін до Конституції. І якщо ми хочемо відділятися від «руського мира», якщо ми хочемо іти до системи європейського судочинства, а саме цей законопроект схвалений Венеціанською

комісією Ради Європи, то сьогодні зобов'язані це підтримати заради тих змін, які були започатковані на Майдані. Бо якщо ми будемо топтатися на місці, тоді нам народ точно цього не пробачить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, виступи народних депутатів завершено. Надаю ще слово для виступу Першому заступнику Голови Верховної Ради України Ірині Геращенко.

Будь ласка, пані Ірино.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги! Це моя депутатська пошта лише за один день. Думаю, що ви як народні депутати отримуєте таку само пошту щодня. 90 відсотків листів, які приходять на адресу кожного з нас, це прохання допомогти насамперед у питаннях суддівського цілковитого свавілля.

І дійсно, сьогодні над Україною занесена чека і йде війна. Але ця війна триває і на дипломатичному фронті, і в цій сесійній залі, і так само тримають оборону дуже часто адвокати, які в системі безправ'я намагаються захистити простих громадян України. Що ми як народні депутати можемо зробити в цій ситуації? Ми, дійсно, можемо або відмовитися від відповідальності і просто писати відписки до суддів, або взяти на себе відповідальність і проголосувати за внесення змін до Конституції в питаннях конституційної реформи.

Якщо ми зараз не візьмемо на себе відповідальності, то маємо чесно сказати про це кожному виборцю. Ще два роки тому, коли ми йшли на вибори, дали неправдиві зобов'язання. Кожна політична сила обіцяла у своїй програмі провести конституційну реформу в питанні правосуддя.

І ось сьогодні прийшов час істини виконати своє передвиборне гасло. Хочу наголосити, що в усіх депутатів, ще присутніх зараз у цьому залі, і в кожній політичній партії це зобов'язання було. Так що заважає його виконати? І що найбільше дивує в цій ситуації особисто мене як людину, яка була присутня на дуже багатьох обговореннях конституційної реформи, у тому числі на Раді реформ, де одна політична сила і одна політична фракція підтримала б усе це, говорила «так». Чому так змінюється думка, коли місце сидіння визначає точку зору?

Я апелюю не лише до депутатів, а й до виборців. Дуже уважно сьогодні прослідкуйте, як хто проголосував, бо це не лише питання відповідальності чи безвідповідальності, а питання виконання зобов'язань, взятих перед виборцями рівно два роки тому. І серед них було – покінчити із суддівським безправ'ям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Багато з нас сьогодні зранку були на молитовному сніданку. І ми просили, щоб оці всі конфесії дали нам достатньо сили і розуму для прийняття важливих державницьких рішень. Ми повинні зрозуміти, що суддівська реформа потрібна не комусь окремо: Порошенку, Парубію, Гройсману чи головам фракцій, це насамперед необхідно для українців, які кожного дня зустрічаються в Україні з корумпованими судами. Тут, у Верховній Раді України, зібрані політичні діячі, які здобули довіру людей.

Не експерти, не політологи, а, власне, державні діячі, які повинні мати здатність приймати рішення, які сьогодні необхідні державі. І люди чекають на ті рішення.

Україна на сьогодні є лідером за позовами до Європейського суду з прав людини. З 65 тисяч справ понад 20 відсотків подано проти держави Україна. Найбільш проблемна ланка в Українській державі – це суди. І ми маємо можливість (це велика відповідальність) зараз тут прийняти це рішення. Закликаю всіх народних депутатів відповідально поставитися до цього рішення. Я хочу підтримати рішення «Радикальної партії», яка розблокувала трибуну, пішла на засідання фракції, щоб прийняти відповідальне державницьке рішення, бо вони усвідомлюють, якої ваги сьогодні розгляд питання в залі.

Шановні колеги, сьогодні в засіданні Верховної Ради України бере участь Президент України Петро Олексійович Порошенко. Я прошу привітати Президента України (*Оплески*). Дякую.

У роботі Верховної Ради України також бере участь голова політичної партії «Народний фронт» Арсеній Петрович Яценюк. Привітаємо Арсенія Петровича (*Оплески*).

До слова запрошується Президент України Петро Олексійович Порошенко.

ПОРОШЕНКО П.О., Президент України. Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановний пане Прем'єр-мініstre і дорогий український уряде! Шановні народні депутати і дорогий український народе!

Почати свій виступ я хотів би зі слів вдячності. Вдячності українському парламенту за те, що він знайшов у собі сили в найважливіший і, можливо, найважчий час в історії України об'єднатися, зруйнувавши сценарій країни-агресора, який поширює чутки, що в Україні панує розбрат, а український парламент не здатний приймати ані Конституції, ані законів, ані реформувати країни.

Ваші найважливіші рішення, які ви продемонстрували останнього тижня, починаючи від законопроектів про застосування системи *ProZorro* в Збройних Силах України і завершуючи законопроектом про ліки, є свідченням того, що країна рішуче реформується. Дякую вам за це (*Оплески*).

Це відбувається кожного дня. Я також буваю на фронті і зустрічаюся з українськими героями – бійцями Збройних Сил України, інших силових підрозділів. І ключове повідомлення від наших бійців: ми можемо перемогти лише тоді, коли ви, пане Президенте, ви, шановна українська Верховна Радо, ви, шановний уряде, зміните країну. Змініте країну – це означає, що все було не дарма. І сьогодні, можливо, найважливіший етапний день у цих змінах.

У цьому залі зараз відбувається дуже важлива подія. Ми повертаємо українцям право на правду, право на справедливість, боремося за те, щоб в Україні був справедливий суд.

Так, ми це робимо для інвесторів, які мають прийти в Україну і створити робочі місця, забезпечити сплату податків, економічний розвиток. Так, ми це робимо на виконання міжнародних зобов'язань, які взяли на себе перед міжнародними організаціями. Але насамперед ми це робимо для українського народу. Кожен з нас, я – під час своєї президентської кампанії, ви – кожен на своєму окрузі або у партійному списку, обіцяли, що захистимо право на справедливість, захистимо українців і змінимо судову систему, забезпечивши її повне перезавантаження. Це дуже нелегке рішення, дорогі мої. І в країні панує шалений опір нашої рішучості. Але без того, щоб ми сьогодні прийняли це рішення, нічого не буде.

Останні два тижні мій президентський стіл у кабінеті завалений зверненнями наших друзів з усього світу. Наші партнери: лідери країн Європейського Союзу, Президент Парламентської Асамблеї Ради Європи, Генеральний секретар Ради Європи, Президент Європейської комісії, Президент Європейської Ради, наші партнери зі Сполучених Штатів Америки і Канади, і завершуючи Австралією та Японію – демонструючи свою небайдужість до подальшої долі України, звернулися до мене як до Президента і до вас як до парламентаріїв не зупинятися у своїй рішучій поступі реформ і провести судову реформу в Україні. Весь український народ і весь світ чекає зараз на нашу рішучість.

Позитивні оцінки реформи Конституції, що була розроблена за моїм дорученням колективом Конституційної комісії, яка складається з народних депутатів, найкращих вчених-конституціоналістів, міжнародних представників, отримали безліч схвальних висновків. На першому етапі підготовки змін до Конституції всі рекомендації, які були нам надіслані, враховані при поданні проекту змін до Конституції до Верховної Ради.

Ви пам'ятаєте, що я навіть пішов на те, що вже поданий проект змін до Конституції мною був відкликаний і, врахувавши більшість ваших зауважень, перенаправлений знову. Тепер я вкотре переконався, що правильно зробив. Я пишаюся тим, що цей проект об'єднав зал.

Особливо важливою для мене була фахова оцінка, яку висловив нещодавно Голова Венеціанської комісії Джанні Букіккіо. За його словами проект посилює незалежність суддів шляхом зміцнення Вищої ради правосуддя та усунення можливостей для впливу на кар'єру суддів як з боку Президента, з боку Верховної Ради, так і з боку будь-яких інших політичних сил. Голова комісії також зазначає, що проект забезпечує конституційну основу для очищення судової системи від корумпованих і некомпетентних суддів, скасовує суддівську недоторканність, якої немає ніде у світі. Це рудимент радянської системи і повністю відповідає європейським стандартам.

Наголошую, що немає зараз важливішої реформи, ніж судова реформа. Ми зробили величезні кроки в боротьбі з корупцією і, дякуючи рішучій позиції Верховної Ради, було створено Національне антикорупційне бюро і забезпечена його комплектація таким чином,

щоб забезпечити її незалежність. Створено Національне агентство запобігання корупції, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Але все це марно, тому що за гучними арештами, за затриманнями корупціонерів, у яких мільйони доларів витягуються з кишень, мічених СБУ, НАБУ купюр, потім судді за 30 срібняків відпускають на волю. Нам соромно було дивитися в очі родин Небесної сотні, злочинці і вбивці яких були відпущені під заставу і одразу ж зникли з України, опинившись у Російській Федерації. Багато інших випадків, коли стискаються кулаки і думаєш, ну, як це можна терпіти? Водночас ти як Президент не маєш права втручатися в жодну конкретну судову справу. Але ми не можемо залишатися бездіяльними. Єдине й головне, що ми можемо зробити, – це перезавантажити судову систему. На місце суддів мають прийти чесні, незаангажовані, неполітизовані, патріотичні, професійні люди. І ця конституційна реформа відкриває цей шлях.

Я хотів би подякувати всім тим народним депутатам, які на початку лютого проголосували за внесення змін до Конституції в першому читанні. Щоб розвіяти сумніви тих, хто поставився до проекту змін до Конституції з певною недовірою та різними пересторогами, було прийнято дуже розумне рішення разом зі змінами до Конституції подати на розгляд Верховної Ради законопроект, де продемонстровано, в який саме спосіб ці зміни будуть імplementовані. Він дає відповідь на питання, як закладена в проекті змін до Конституції стратегія реформ судової гілки влади буде втілюватися в життя?

Цей документ – свідчення щирих та добрих намірів авторів реформи, до кола яких увійшли провідні українські, міжнародні експерти та народні депутати.

Я взяв на себе всю відповідальність і всю критику суддівської гілки влади і виступив автором цього законопроекту. Проект Закону «Про судоустрій та статус суддів», наголошую на цьому, ввібрав у себе найкращі ідеї і найкращі світові практики, а також врахував той непростий досвід, який був накопичений в Україні протягом останніх 25 років.

Я хочу подякувати вам, шановні народні депутати, за те, що ви підтримали цей проект. І нам тепер залишається лише забезпечити його відповідність Конституції шляхом голосування за поправки до Основного Закону.

Впевнений у тому, що ми зробимо кардинальні зміни в судовій системі. Розпочата згідно з Законом «Про забезпечення права на справедливий суд» процедура кваліфікаційного оцінювання демонструє, що досить значна кількість суддів не підтверджує своєї відповідності займаній посаді. За статистичними даними, більше 40 відсотків суддів не проходять Вищої кваліфікаційної комісії і навіть їхні кандидатури не вносяться на розгляд. Такого раніше ніколи не було. Судді, які мають вілли, яхти, дорогі машини, спокійно йшли і проходили, ще навіть повчали інших, що вони «вміють жити». І сьогодні внаслідок наших рішучих дій ми зупинили цей процес. Більше того, лєвова частина справ Національного антикорупційного бюро, лєвова частина затримань стосуються саме затримань не чистих на руку суддів.

Тому зміни до Конституції разом з новим законом забезпечать, щоб у судовій системі залишалися справжні, достойні судді, а на решту посад були обрані нові фахівці за відкритими конкурсами.

Дуже важливо, що пропонується створити новий Верховний Суд з новою структурою, з новим складом.

І судді до нього будуть набрані за конкурсом, в якому зможуть взяти участь і судді, і науковці, і адвокати, і фахівці в галузі права. Наголошую, що ми максимально деполітизуємо процес призначення, переведення та звільнення суддів, передаючи такі функції до Вищої ради правосуддя.

Я добровільно погодився позбутися цілої низки своїх повноважень щодо судів, одразу чи протягом перехідного періоду. І в результаті і чинний Президент, і наступні, хто прийде на цю посаду після мене, матимуть винятково церемоніальну роль на етапі призначення судді. Наголошую, це відповідає сталим європейським практикам і рекомендаціям міжнародних інституцій.

Для суддів, що успішно пройдуть кваліфікаційні оцінювання, а також тих, які будуть набрані за новим конкурсом, проект закону передбачає суттєве підвищення окладів. Ми не така багата країна, яка здатна утримувати бідних, корумпованих суддів. І на низькі зарплати в конкурсі ніхто не буде брати участі. Впевнений в тому, що це рішення правильне.

Дуже щасливий, що ви, шановні народні депутати, піднялися вище традиційної боротьби між владою та опозицією, і абсолютна більшість з вас прийняли рішення підтримати проект змін до Конституції

в частині правосуддя. Переконали, що це тест на зрілість для цілої української політичної еліти, тест перед народом України, перед нашими партнерами, наше міжнародне зобов'язання в рамках Угоди про асоціацію з Євросоюзом, де чорним по білому написано: проведення конституційної судової реформи.

Ми маємо, шановні колеги, реальний шанс якісно провести цю фундаментальну реформу та здійснити мрію українців про відновлення справедливості, доступного правосуддя та чесний суд. Прошу вас, шановні, дорогі народні депутати, не втратити цієї можливості.

Я ще раз хотів би процитувати пана Букіккіо, голову Венеціанської комісії, з думок якого я починав свою промову: «Якщо поправки не будуть прийняті саме зараз, ніхто не знає, коли вони зможуть бути реалізовані». Виглядає так: або зараз – або ніколи.

Так, реформа потребуватиме постійного вдосконалення, і тут всі можливості в наших з вами руках. Годі гаяти час, давайте зараз візьмемо стартовий пістолет і дамо сигнал починати найважливішу із запланованих нами реформ.

Я разом з Головою Верховної Ради, з Прем'єр-міністром, з народними депутатами сьогодні вранці брав участь у молитовному сніданку, звертався до Господа, щоб у кожна українську сім'ю він приніс добробут, мудрість, взаємоповагу, терпіння та любов, і, до речі, приніс справедливість, яка на цій грішній землі неможлива без справедливого суду. Я попросив у своєму виступі у всечасних святих отців благословення на цю богоугодну справу. І хочу поінформувати вас – отримав це благословення. Передаю вам прохання пресвятих отців підтримати Конституційну реформу (*Оплески*).

Завершую свій виступ закликом забути партійні розбіжності, пам'ятати, що наша єдина і улюблена для всіх Україна завжди найбільше прагнула лише єдиного: свободи і справедливості.

Дякую вам за увагу. Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Дякуємо, шановний пане Президенте. Я хочу також повідомити, що сьогодні в нашому засіданні фактично усім складом бере участь уряд України на чолі з Прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом. Привітаймо! (*Оплески*).

Сьогодні всі зібрані в цьому залі. Зараз з цієї трибуни хочу звернутися до Радикальної партії, яка пішла на засідання, щоб вони поверталися до залу для прийняття рішення. Сподіваюся, вони мене чують і зараз повернуться до залу. Бо, шановні колеги, є моменти, коли політику треба поставити за межі.

У своєму першому виступі, коли обирали мене Головою Верховної Ради України, я казав, що необхідно вміти бачити державу крізь політику. І я впевнений, сьогодні той момент, коли ми повинні поставити всі розбіжності за дужки і прийняти державне відповідальне рішення. Обговорення даного питання завершено. Ми переходимо до прийняття рішення.

Шановні народні депутати! Відповідно до статті 155 Конституції законопроект про внесення змін до Конституції України вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менш як дві третини від конституційного складу Верховної Ради України, тобто 300 народних депутатів. Це робить особливо відповідальним голосування всіх народних депутатів.

Шановні колеги, ми чекаємо Радикальну партію ще 1 хвилину. Будь ласка, 30 секунд, і ми перейдемо до прийняття рішення. Шановні колеги, чекаємо, допоки зберуться всі депутати.

Я прошу секретаріат Верховної Ради України повідомити народних депутатів зайти до залу для прийняття рішення (*Шум у залі*).

Шановні колеги, я дуже прошу тиші в залі, зупинити свої емоційні перепалки і підготуватися до прийняття рішення. Ми чекаємо, поки зайдуть усі народні депутати до залу. Прошу ще раз секретаріат Верховної Ради повідомити, що зараз відбудеться голосування.

Прошу уваги і спокою, шановні колеги! Фракція Радикальної партії просить 1 хвилину для повернення до залу. Думаю, що в нас є достатньо поваги до наших колег, пане Президенте, пане Прем'єр-міністрі, щоб ми 1 хвилину зачекали, поки всі депутати зберуться у залі перед прийняттям рішення.

Прошу не покидати залу, залишатися на місцях, шановні колеги. Це великої ваги голосування. І ми маємо виявити повагу до наших колег, щоб вони змогли взяти участь в обговоренні.

Шановні колеги, мені прийшла смс: «Ідемо». З хвилини на хвилину. Ще секунда, і вони зайдуть до залу. Прошу не розходитися.

Привітаємо фракцію Радикальної партії Ляшка (*Шум у залі*).

Шановні колеги, прошу займати робочі місця і підготуватися до голосування.

Відповідно до статті 155 Конституції України, статті 149 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)).

Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 335 (*Оплески*).

Рішення прийнято.

Закон «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» (№3524) прийнятий. Вітаємо! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу не розходитися. У нас є ще кілька питань щодо судової реформи, які вже були обговорені і потребують лише рішення. Це проект Закону «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ([№2506а](#)). Він обговорений, його підтримують більшість фракцій. Ми готові голосувати? Так.

Ставлю на голосування проект №2506а в другому читанні... Ви голосуєте?

Шановні колеги, дякуємо Президенту України за участь у нашому засіданні (*Оплески*). Всього найкращого, пане Президенте.

Шановні колеги, будь ласка, 1 хвилину. Прошу Алексєєва нагадати, про що цей законопроект. Хлопці, 1 хвилина, і не довше.

Будь ласка.

АЛЕКСЄЄВ І.С. Шановні колеги, хочу нагадати всім присутнім, що ми зараз розглядаємо законопроекти №2506а і №2507а, які були внесені Президентом України як невідкладні на виконання ініціатив щодо проведення судової реформи.

Хочу нагадати, що ми їх розглядали 21 квітня. Прошу підтримати зал з урахуванням поправок, озвучених для стенограми 21 квітня, і з урахуванням техніко-юридичного доопрацювання комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (№2506а) з поправками, які озвучив для стенограми представник комітету Алексєєв, у другому читанні та в цілому. Прошу голосувати, колеги.

«За» – 239.

Закон прийнято.

Наступний законопроект. Я нагадую, фракція «Об'єднання «Самопоміч» підтримувала цей законопроект, співавторами були ваші представники. Це проект Закону «Про виконавче провадження» (№2507а). Він так само повністю обговорений. Пропоную прийняти його в другому читанні та в цілому.

Колеги, прошу уваги і повернутися на робочі місця. Я ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про виконавче провадження» (№2507а) у другому читанні та в цілому. Голосуємо, колеги.

«За» – 253.

Закон прийнято. Вітаю авторів і комітет.

І останній у цьому розділі порядку денного проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (№2413а). Усі дали підтвердження щодо цього проекту, він повністю обговорений. Готові голосувати? (*Шум у залі*).

Мені повідомляють, що він не погоджений, товариство! А якщо він не погоджений, я його не ставитиму. Колеги, ми провалимо його зараз, якщо він не погоджений.

Колеги, ми не так часто збираємося в такому колі, і я дуже прошу вас інтенсивно працювати. Наступним у порядку денному є Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління

об'єктами державної та комунальної власності» ([№3062](#)) з пропозиціями Президента України. Після нього, я нагадаю, проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах і радіопередачах» (№3822). Ми цілком встигаємо розглянути обидва законопроекти. Дуже прошу всіх бути уважними.

Зараз я ставлю на розгляд Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» з пропозиціями Президента України. Прошу підтримати його розгляд за скороченою процедурою.

Будь ласка, голосуємо.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді представника Президента України у Верховній Раді Герасимова Артура Володимировича. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В., *представник Президента України у Верховній Раді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Прийнятий Верховною Радою України 18 лютого 2016 року Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» не може бути підписаний Президентом України, виходячи з такого. Законом, що надійшов на підпис, пропонується серед іншого встановити, що державне та комунальне унітарне підприємство, господарське товариство, у статутному капіталі якого більше 50 акцій (часток) належить державі або територіальній громаді, а також господарське товариство, 50 і більше відсотків акцій (часток) якого належить господарському товариству, частка держави, територіальної громади в якому становить 100 відсотків, оприлюднює інформацію про свою діяльність, крім випадків, установлених законом. До інформації, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню, законом віднесено, зокрема, відомості про договори, учасником яких є відповідно державне, комунальне унітарне підприємство чи господарське товариство, що містить господарські зобов'язання, щодо вчинення яких є заінтересованість та/або значні господарські зобов'язання, включаючи при цьому їх істотні умови відповідно до законів України, а також усі специфікації, зміни та доповнення до них.

Більше того, відомості щодо діяльності вказаних вище підприємств та господарських товариств, які підлягають обов'язковому оприлюдненню, не можуть бути віднесені до інформації з обмеженим доступом.

По-перше, варто зазначити, що такий підхід створює нерівні умови господарювання для суб'єктів державного та комунального секторів економіки порівняно із суб'єктами господарювання інших форм власності, що у свою чергу порушує конституційний принцип рівності всіх суб'єктів права власності перед законом, передбачений статтею 13 Основного Закону.

По-друге, запропонований законом обов'язок щодо оприлюднення окремої інформації, у тому числі державними підприємствами оборонно-промислового комплексу та акціонерними товариства, що проходять свою діяльність у зазначеному комплексі, в умовах проведення антитерористичної операції на сході держави створює реальну загрозу національній безпеці України.

З огляду на зазначене Президент пропонує доопрацювати закон з урахуванням необхідності забезпечення реалізації конституційного принципу рівності всіх суб'єктів права власності та інтересів національної безпеки, також доповнити його положеннями, відповідно до яких порядок організації діяльності та повноваження наглядових рад підприємств оборонно-промислового комплексу визначатимуться Законом України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі».

Прошу підтримати пропозиції Президента України. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

До співдоповіді запрошується голова Комітету з питань економічної політики Іванчук Андрій Володимирович. Будь ласка.

Шановні колеги, позиція комітету нам відома. І я прошу провести запис: два – за...

Уже є Андрій Володимирович Іванчук. Запрошую його до слова.
Будь ласка.

ІВАНЧУК А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане

Голово! Шановні народні депутати! Вітаю всіх з прийняттям судової реформи, змін до Конституції.

Що стосується закону №3062. Ми його прийняли, але він був повернутий з пропозиціями Президента, через те що не були враховані специфіка і норми закону про оборонний комплекс.

Комітетом з питань економічної політики були опрацьовані всі зауваження Президента, внесені поправки і підтримані одностайно. Ми рекомендуємо парламенту прийняти редакцію, запропоновану комітетом, праву колонку таблиці в другому читанні та в цілому.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Ви завершили?

ІВАНЧУК А.В. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Шановні колеги, я прошу зараз записатися на обговорення: два – за, два – проти від фракцій.

Олесь Довгий. Будь ласка.

ДОВГИЙ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (одномандатний виборчий округ №102, Кіровоградська область, самовисуванець). Відповідно до Регламенту норми щодо обговорення, коли є вето Президента, немає. Я як депутат, член профільного комітету і від фракції пропоную ставити на голосування і підтримувати всім цей закон. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Голова профільного комітету просить заключну репліку.

ІВАНЧУК А.В. Закон був повернутий. Усі зауваження Президента, що стосуються гармонізації даного закону із законом про оборонний комплекс, враховані в таблиці. Тому я прошу всіх депутатів підтримати даний проект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякуємо. Шановні колеги, ми переходимо до голосування законопроекту №3062. Я прошу народних депутатів повернутися до сесійного залу. Зараз ми маємо прийняти рішення в тій редакції, про яку доповів голова Комітету з питань економічної політики Андрій Іванчук: з урахуванням усіх поправок Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» з пропозиціями Президента України від 31 березня 2016 року. Я дуже прошу народних депутатів, які зараз проводять годину запитань у Прем'єр-міністра, повернутися на робочі місця. Проголосуємо, а потім ви знову зможете поспілкуватися.

Шановні колеги, будь ласка...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Я дуже прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця. Друзі! Це важливе і відповідальне рішення, яке було узгоджено на всіх етапах. І ми можемо його провалити лише через те, що депутатів немає на своїх робочих місцях. Я ще раз прошу всіх зайти до залу і підготуватися до прийняття рішення.

Колеги, мені кажуть, що в кулуарах знаходяться кілька десятків депутатів. Поки депутати збираються, я хочу наголосити, що ми прийняли в другому читанні та в цілому з урахуванням поправок, озвучених на пленарному засіданні 21 квітня головою підкомітету з питань діяльності органів юстиції та виконання рішень судів Комітету Верховної Ради України з правової політики та правосуддя Алексєєвим Ігорем Сергійовичем, та з урахуванням техніко-юридичного опрацювання проекти законів №2506а і №2507а. Це я повторюю для стенограми.

Я хотів би запитати голів фракцій: ми можемо переходити до голосування? (*Шум у залі*). Давайте я проведу рейтингове голосування, бо депутати після внесення змін до Конституції почали швидко розходитися. І це мене трохи насторожує і лякає.

Отже, шановні колеги, я ставлю рейтингове голосування щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів

України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» (№3062) з пропозиціями Президента України. Прошу вас взяти участь у голосуванні. Будь ласка.

«За» – 267.

Колеги, я недооцінив наш потенціал. У мене, очевидно, уже збилося око.

Колеги, підготувалися до голосування. Я ставлю на голосування пропозицію про прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» ([№3062](#)) з пропозиціями Президента України і комітету в цілому. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 289.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, ми зранку провели обговорення проекту закону №4623, який було підтримано в залі, але деякі депутати сказали, що немає порівняльної таблиці. Її принесли і роздали кожному народному депутату. Зробили все відповідно до Регламенту.

Отже, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до підпункту 4 пункту 24 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України щодо перерозподілу залишків коштів місцевих бюджетів населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють своїх повноважень» ([№4623](#)) в другому читанні та в цілому. Це підтримка наших колег на окупованих територіях. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Вітаю авторів і наших колег з цим рішенням.

У нас у порядку денному є розділ «перше читання». Першим питанням у цьому розділі стоїть проект Закону «Про внесення змін

до деяких законодавчих актів України щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах і радіопередачах» ([№3822](#)).

Звертаюся з пропозицією від авторів, щоб ми розглянули його за скороченою процедурою.

Колеги, прошу підтримати пропозицію розгляду за скороченою процедурою. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 182.

Рішення прийнято.

Запрошую до доповіді голову Комітету з питань свободи слова та інформаційної політики Сюмар Вікторію Петрівну.

Будь ласка, пані Вікторіє.

СЮМАР В.П. Шановні колеги, сьогодні український парламент зробив, напевно, важливий крок у напрямі судової реформи. Але ці законопроекти, які ми зараз тут розглядатимемо, думаю, можемо вважати історичними.

Впродовж української історії українську мову знищували. Це робили царі, це було за радянського режиму, і часом це продовжують робити сьогодні через засилля в українському теле- та радіоефірі російської мови. Це нав'язування, відбувається експорт російської культури.

Що пропонується законопроектом №3822. Він дуже простий. У ньому пропонується впровадження 35 відсотків пісень українською мовою в українському радіоефірі, фактично кожна третя українська пісня на українському радіо.

Цього дуже давно чекали українські виконавці, українські автори, композитори, студії. І цього чекає Україна. Тому що силоміць століттями винищували українську мову. Сьогодні ми можемо впровадити таку квоту. Квотування мови є абсолютно європейським інструментом, який працює у більшості країн Європи. Фактично протягом дня вимірювання повинно відбуватися впродовж шести годин. І ця квота має бути дотримана. Хтось скаже, що недостатньо пісень українською мовою, вони не такі якісні, як російськомовні. Але ми передбачили перехідний період. До цих 35 відсотків ми пропонуємо йти три роки, почавши відразу з 25 відсотків, наступний рік – 30 відсотків і 35 відсотків. Сподіваємося, що за ці три роки ми побачимо справжній сплеск української культури, українських виконавців і української мови.

Я так само маю доповідь, пане Голово, від комітету, в даному разі 2 хвилини. Комітет з питань свободи слова та інформаційної політики розглянув цей законопроект і ухвалив рішення прийняти його за основу. У нас є зареєстрований альтернативний законопроект.

Прошу визначатися залу і підтримати даний законопроект, зробивши сьогодні історичний крок для української мови, для України. Тому що мова є одним із базових засновків державності. Якщо ми хочемо, щоб Україна була насправді незалежною, маємо сьогодні подбати про те, щоб у нас тут знайшлася політична воля зробити цей, повірте мені, історичний крок, якого українці чекають сотні років.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, зараз я запрошую авторів обох законопроектів.

Для представлення проекту закону №3822 запрошую Ганну Гопко, потім – Олену Кондратюк.

Будь ласка.

ГОПКО Г.М., *голова Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»).* Доброго дня, шановні колеги! Поки ми сидимо в залі, на вулиці знаходяться українські музиканти: ті, які мають якісну музику, і ті, які хочуть, щоб ця музика була в ефірах українського радіо. Сьогодні ми зробили листівку, яка називається «Коли війна, пісня – це зброя. Не давай зброю ворогові!». Якщо ви ввімкнете будь-яке радіо, почуєте російський шансон, а не українську пісню.

І коли ми, колектив співавторів, і також пан Медуниця з фракції «Народний фронт» зареєстрували цей законопроект, то на 14-й день, після того як він уже пройшов погодження в комітеті, раптом з'являється альтернативний. Проте цей законопроект, який ми розглядаємо, розроблений громадськістю, медіа-експертами, музикантами, депутатами, він встановлює квоту, всього-на-всього, на 35 відсотків для української пісні в радіоефірі. Пісні українською мовою на FM-станціях займають зараз лише 5 відсотків часу. Це ганьба! І зовсім не через брак музичних творів, а через те, що ці пісні не можуть потрапити до ефіру. Це свідомо політика провідних медіа-власників, які забивають ефір

російською попсою і блатним шансоном. Ці люди розгорнули кампанію дискредитації законопроекту, який запроваджує практику, що успішно діє у Франції, Польщі, Німеччині, Португалії. Дійшло до того, що лобісти поширили фейкове звернення, і навіть сьогодні вони роздають дубляж цієї листівки. Музиканти, у тому числі й Джамала, яку спочатку намагалися вплутати, виступила на підтримку цього законопроекту, а не альтернативного.

Коли ми розглядали питання щодо декомунізації, у цьому залі було багато тих, які проти. Були проти України. Бо є багато тих, які хочуть проект «русский мир» в Україні. І всі лобісти, які зараз реально дахують попсу, які працюють на Путіна, будь ласка, давайте підтримаємо в першому читанні за основу і в цілому цей законопроект з тими поправками, які розробив комітет Вікторії Сюмар, тому що нам дуже важливо, щоб декомунізація запрацювала всупереч...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд. Завершуйте.

ГОПКО Г.М. Я пригадую, як рік тому всі казали, що декомунізація не спрацює. Ми перейменуємо вулиці. Замість назв кадебістів – вулиці на честь Джеймса Мейса, Євгена Сверстюка, тих людей, які творять модерну ідентичність нової нації, політичної нації України.

Тому велике прохання: не піддавайтесь омані тих, які хочуть: а) не прийняти взагалі закону; б) або прийняти альтернативний, який нічого не дає. Ви не почуєте української пісні. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для представлення законопроекту [№3822-1](#) до слова запрошується народний депутат України Кондратюк Олена Костянтинівна. Будь ласка.

КОНДРАТЮК О.К., секретар Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Голово! Шановні народні депутати! Просимо вас підтримати альтернативний законопроект, який слід називати партнерським. І це підтвердив віцепрем'єр учора на засіданні комітету, оскільки ми, депутати з фракцій

«Батьківщина», «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка», Радикальної партії, пропонуємо законодавчо закріпити помітну й амбітну мету – збільшити до 35 відсотків звучання української музики з текстом українською мовою в ефірі найбільших радіостанцій.

Хочу звернути вашу увагу, що ми пропонуємо зробити значно більше і ввести зобов'язання не лише для радіостанцій, а й для музичних телеканалів, подбати не лише про 35 відсотків пісень українською мовою, а й про не менш ніж 50 відсотків озвучення українською мовою в ефірі станцій. Ми також пропонуємо допомогти усім українськими телеканалам збільшити частку української мови в ефірі, зобов'язавши виробити щонайменше 50 відсотків національного продукту українською мовою.

Пропонований вашій увазі законопроект №3822-1 враховує найкращий міжнародний досвід країн, які знамениті своєю увагою до рідної мови і культури. Це Польща і Франція. Вважаємо, що необхідно перестати обговорювати унікальні рішення для України і проводити експерименти над компаніями і слухачами в Україні.

Окремо прошу звернути увагу, що ми вводимо відчутні штрафи за невиконання української мови в ефірі – це 5 відсотків ліцензійного збору. І чітко вводимо Національну раду з питань телебачення і радіомовлення як контролюючий орган, надаючи їй відповідних повноважень. Щоб не було так, що ми запровадили вимоги, а контролювати їх немає кому і покарання також немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скільки вам треба? Будь ласка, 30 секунд. Дайте можливість завершити.

КОНДРАТЮК О.К. Так само, Національна рада отримає повноваження визначати форматні радіостанції, для яких так само, як у Франції і Польщі, може бути застосована трохи інша вимога у відсотку квоти.

При цьому хочу, щоб усі усвідомили в цьому залі, що радіо «Шансон» чи «Русское радио» – це аж ніяк не форматні радіостанції. І ми наполягаємо в ефірі цих і багатьох інших хвиль було не менш ніж 35 відсотків квоти. І не треба політизувати це питання!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 30 секунд.

КОНДРАТЮК О.К. Форматні, це: джазова станція «Континент», яка мовила колись у Києві, чи хвиля з класичною музикою, яка, я вірю, колись з'явиться в нас, чи популярний в Європі формат, але латиноамериканської музики.

Таким чином, ми пропонуємо доєднатися до якісного врегулювання питання української музики в ефірах радіостанцій як і музичних телеканалів, української мови в ефірі загалом і національному виробництві. А також хочемо, що згадане вище було запроваджене не за два роки, як у попередньому законі, а за три.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, я повідомляю, що за правом, наданим мені Регламентом, я продовжую засідання на 15 хвилин – до 14 години 15 хвилин. І я прошу колег народних депутатів не розходитися, бо це надзвичайної ваги питання. Прошу провести запис: два – за, два – проти. Будь ласка.

Від фракції «Батьківщина» – Тарасюк Борис Іванович.

ТАРАСЮК Б.І., *заступник голови Комітету Верховної Ради України у закордонних справах (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Прошу передати слово Івану Крульку.

КРУЛЬКО І.І. Безумовно, фракція «Батьківщина» голосуватиме за те, щоб української мови було більше в усіх українських ефірах. І ми повинні дивитися на цю проблему комплексно. Це стосується не лише пісень українською мовою, а контенту, якою мовою виступають ведучі. Вони повинні виступати здебільшого українською мовою. Це стосується відео-кліпів, які транслюються на телебаченні, і українського телебачення загалом. Тому ми повинні ці питання вирішувати комплексно. І, безперечно, український теле- і радіоефір повинен бути заповнений українською мовою. Водночас я хотів би закликати, щоб ми в цьому залі не навішували ярликів і не намагалися показати, що хтось відстоює перемогу, а хтось зраду. Бо насправді я хотів би, щоб Комітет у закордонних справах вніс нарешті до парламенту питання про припинення участі України в органах СНД. Я хочу, щоб Комітет у закордонних справах вніс питання про припинення дипломатичних відносин з Росією. Хочу нагадати, як намагалися затерти в Комітеті

у закордонних справах питання про список Савченко, хотіли вилучити звідти Путіна як першого номера.

Не вішайте ярликів. Займайтеся своєю справою і несіть за це відповідальність там, де знаходитесь, бо Росія не може бути стратегічним партнером. Не російська мова знищує Україну, а російська агресія, тому «ні» – стратегічному партнерству з Росією, «ні» – дипломатичним відносинам. Ось що треба сьогодні розглянути в українському парламенті.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Єфремова Ірина Олексіївна від фракції «Народний фронт».

ЄФРЕМОВА І.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). «Народний фронт». Прошу передати слово Миколі Княжицькому. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»). Шановний пане Голово! Учора Комітет Верховної Ради України з питань культури і духовності одностайно закликав вас і Президента України підписати закон про скасування так званого сумнозвісного закону Колесніченка-Ківалова, який, власне, і виключав українську мову.

Шановний пане Голово! Шановні колеги! Фракція «Народний фронт» закликає вас підтримати законопроект №3822, який доповідала пані Гопко. Тому що після того, як з'явився цей проект, він злякав найбільшого медіа-власника України пана Курченка, який вкинув до цього залу шалені гроші для зірвання голосування за нього.

Тому я закликаю всіх підтримати проект закону №3822. Справді, у проекті №3822-1 є деякі позитивні моменти, і серед його авторів є люди, які гідні поваги. Але внесення цього законопроекту до залу є спроба подальшої русифікації на користь Курченку та іншим проросійським силам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мамчур Юрій Валерійович передає слово Оксані Білозір. Так?

Мамчур – Чубарову. Будь ласка, Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Шановні колеги! Встановлення квот як на національний аудіовізуальний продукт, так і на частку пісень українською мовою не можна не вітати. Якщо не було б зараз певного напруження, я пропонував би, щоб ми зараз це прийняли в першому читанні, а через два тижні – у другому. Але розумію, що і навколо цього буде багато різних ігор.

Я зараз підтримую цей законопроект. Ми схвалюємо проект №3822. Але щодо специфіки кримськотатарських радіостанцій, ми ніколи не пропонували і не пропагували російських пісень. Нам не вистачало свого, і тут в нас були певні проблеми за тими законами. Я думаю, що ми восени внесемо деякі зміни щодо кримськотатарських радіостанцій, і буде нормально. А сьогодні я підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Мельничук Сергій Петрович, «Воля народу».

МЕЛЬНИЧУК С.П. Прошу передати слово Рибчинському.

РИБЧИНСЬКИЙ Є.Ю., *заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ №211, м. Київ, партія «Блок Петра Порошенка»).* Дорогі народні депутати! Я звертаюся до вас, тому що, ви знаєте, ми, дійсно, дорогі не тому, що вартуємо більшого, ніж простий народ, а тому що ми простому народу обходимося дуже дорого.

Друзі, такий закон мав би бути прийнятий ще 25 років тому! Скажу чесно, я готовий голосувати за обидва законопроекти. Дуже сподіваюся, що хоча один пройде, і нарешті в ефірі наших станцій з'явиться наша музика, а не музика і слова фірми агресора – цієї банди. Це перше.

Друге. Це також дуже важливо. Зараз через суперечки, які є щодо цих законопроектів, цей зал може опинитися в ситуації «Титаніка», коли він розділиться навпіл. Так не можна. Я вам пропоную голосувати

і за перший, і за другий. Якщо не пройде перший, треба обов'язково голосувати і сьогодні ж прийняти чи той, чи той. Чому? У другому законопроекті є одна дуже суттєва поправка щодо телебачення. Не можна дивитися цей російський продукт, цих, я вибачаюся, українофобів, які співають російською мовою. Будь ласка, підтримаємо прийняття таких законів!

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ірина Подоляк від фракції «Об'єднання «Самопоміч». Будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності (одномандатний виборчий округ №116, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні пані і панове, дорогі колеги! Фракція «Об'єднання «Самопоміч» готова підтримувати законопроект №3822 за основу та в цілому. Вважаємо цей законопроект виваженим, таким, який відповідає запитам і потребам не лише українського народу, а й Української держави.

Що є важливим і в чому різниця між першим і другим законопроектами? У проекті закону №3822 пропонується протягом доби рівномірна кількість українськомовного музичного продукту. Натомість альтернативний законопроект знову зсуває українськомовний продукт на маргінеси, у непрайм-тайм.

Поправки, які стосуються українськомовності ведучих 50 на 50, ми зобов'язуємося включити до законопроекту №3822, після того як він буде прийнятий, новим проектом невідкладно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я завернуся до тих багатьох бажаючих виступити. Ми ще 5-7 хвилин повиступаємо – і жодного закону не приймемо. Просто не буде в залі депутатів (*Шум у залі*).

Колеги, увага! У нас зараз близько семи піднятих рук. Уже говорили всі, хто мав виступати від фракцій (*Шум у залі*).

Шановні колеги, ми зараз просто завалимо законопроект, бо не буде депутатів у залі. Колеги, я зараз надаю слово віце-прем'єр-міністру В'ячеславу Кириленку. Потім – співавтору Ірині Геращенко.

КИРИЛЕНКО В.А., *віце-прем'єр-міністр України*. Шановний пане Голово! Шановні депутати! Рік тому відбулася перша нарада в уряді щодо радіоквот. Протягом цього часу було багато суперечок і дискусій. Серед громадськості запровадження українськомовних квот уже не викликає жодних заперечень. Нам треба просто закріпити цей вибір.

Профільний комітет Вікторії Сьюмар тиждень тому одностайно ухвалив рішення про підтримку в першому читанні законопроекту №3822. Разом з тим несподівано був внесений альтернативний проект №3822-1. І все це спричинило до суперечки в залі.

Ці законопроекти подібні, але, наголошую, вони різні. Проект закону №3822 кращий для радійників і радіоквот. По-перше, він не передбачає жодних винятків для будь-яких форматів. Сама ідея цього проекту не стосується музичних станцій, а лише станцій, які транслюють пісні. Джаз та інша інструменталка взагалі не підпадають під предмет нашого розгляду. Законопроектом №3822 передбачаються однакових 35 відсотків для всіх станцій.

По-друге, він унеможлиблює уникнення невставляння українськомовних пісень у прайм-тайм, а це ключове питання. Ви знаєте, що зараз українськомовні пісні переважно лунають вночі.

І по-третє. Він простий, зрозумілий і можливий до реалізації і контролю з боку Нацради телебачення і радіомовлення. Тому я пропоную підтримати його.

І насамкінець. Шановні друзі! Ми зараз розглядаємо ніяке не мовне питання. І навіть не музичне. Це питання гуманітарної, а отже, національної безпеки України. Підтримаємо законопроект №3822.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, дуже гострі емоції!

Будь ласка, репліка, 30 секунд. Оксана Білозір.

БІЛОЗІР О.В., *народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»)*. Шановне товариство! Шановні народні депутати! Я одна серед вас, яка працює у сфері культури і мистецтва 40 років. Для мене цей рік

є ювілейним. 40 років я співала виключно українську пісню. Я починала з Івасюком і Ігорем Білозіром, які були вбиті цинічно лише за те, що тримали прапор української національної культури.

У нас сьогодні є два вибори. Законопроект №3822 – це той документ, над яким півроку працювали всі митці, українські організації, які звертаються сьогодні до нас з надією, що ми їх почуємо і забезпечимо через наше представництво прийняти ті норми проекту, яких потребують не просто виконавці, не просто ЗМІ, а життєвий український простір.

Слава Україні! Голосуємо за законопроект №3822.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Я надаю слово співавтору – Першому заступнику Голови Верховної Ради України Ірині Геращенко, і переходимо до голосування. Прошу депутатів заходити до залу.

Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, ви знаєте, чому зараз так емоційно відбувається це надзвичайно важливе голосування? Я хочу закликати авторів, які виступають з трибуни, не навішувати на людей ярлики. Немає в цій залі тих, які своїми діями довели це, людей, які працюють тут на іншу державу. І що дуже важливо, що це право народного депутата України і групи народних депутатів подати альтернативний законопроект. Це наше право. Більше того, подати його у співавторстві з професійними людьми, які працюють у цій сфері, і виконавцями, і представниками індустрії, бо й індустрія сьогодні так само працює на Україну, і ми маємо це шанувати.

І для співавторів альтернативного законопроекту було дуже важливо, щоб він відповідав нормам європейського права. За основу ми взяли пропозиції повністю альтернативних законопроектів Польщі і Франції, якими передбачена точно така частка для національного виробника – не менше 35 відсотків. Наше законодавство буде відповідати європейським стандартам. Голосуємо за проект закону №3822-1.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу вгамувати емоції, запросити депутатів до залу і послухати 1 хвилину Голову Верховної Ради України.

Шановні колеги, я хочу нагадати тим депутатам, які тут вперше, що законопроекти про мову в цьому залі викликали завжди особливі емоції. І я на певному етапі тут, у залі, продемонстрував, як і багато інших депутатів, здатність відстоювати інтереси української мови. Бо питання української мови – це питання національної безпеки.

Я хочу вам сказати... Друзі, ви можете мене послухати чи ні? Законопроект №3822 має довгу історію. Він пройшов обговорення найкращими експертами, які є в Україні. Звернення на підтримку введення квот підписали 260 українських артистів. Ми мали концерт тут, біля Верховної Ради. Сьогодні тут, на трибуні, митці і музиканти, які чекають від українського парламенту відповідального рішення, яке стосується питання національної безпеки. Головне науково-експертне управління дало позитивний висновок на законопроект №3822.

І я хочу сказати тим, хто каже, що не відповідає європейській практиці, що квоти на музику рідною мовою існують у країнах Європи. Наприклад, Франція: 35 відсотків квоти на українську музику, Польща – 33, Німеччина – 25, Португалія – 25-60. Тому наш обов'язок – захистити інформаційний простір.

Я прошу всіх зайняти свої місця і підготуватися до голосування. Першим на голосування ставлю законопроект №3822, який сьогодні громадськість підтримує в цьому залі на нашій трибуні. Колеги, питання великої ваги. Прошу всіх бути уважними та відповідальними.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо частки пісень державною мовою в музичних радіопрограмах і радіопередачах» ([№3822](#)). Прошу підтримати українську пісню і українську музику. Голосуємо.

«За» – 191.

Шановні колеги, відповідно до Регламенту... *(Шум у залі)*.

Увага! Я мушу поставити на розгляд альтернативний законопроект. Я говорив з Вікторією Сюмар, головою комітету. Вона пообіцяла, що внесе всі ключові положення проекту №3822 до альтернативного.

Вікторія Сюмар, 1 хвилина. І переходимо до голосування.

СЮМАР В.П. Шановні колеги, на моє глибоке переконання, я дуже боюся, що ми зараз за оцими пристрастями загубимо обидва

законопроекти і наплюємо на українську мову і на цей історичний шанс. Бо до осені нам буде байдуже, восени в нас тут уже вируватимуть виборчі пристрасті. Сьогодні в нас є шанс це зробити.

Другий законопроект комітет розглянув, запропонував схвалити його за основу за винятком пунктів 4 і 7. Я це озвучую для стенограми, це рішення комітету. Звідти забираються форматні радіостанції і подвійна квота для молодих виконавців. До другого читання ми доопрацюємо всі ті норми, які вимагає громадськість. Я в цьому переконана з вашою підтримкою. Не загубіть історичного шансу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, увага! Переходимо до прийняття рішення. Ми щойно послушали голову комітету. Ще раз наголошую, це лише за основу.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою в програмах телерадіоорганізацій» ([№3822-1](#)) за основу в редакції комітету і з поправками, які озвучила Вікторія Сюмар для стенограми з цієї трибуни. Колеги, голосуємо, щоб ми не втратили законопроекту.

«За» – 221.

Я повернуся, друзі. Прошу депутатів зайти до залу. Ми можемо зараз здобути голоси. Кривенко – 1 хвилина і Березюк – 1 хвилина. Прошу депутатів заходити до залу.

Кривенко, 1 хвилина.

КРИВЕНКО В.М. Шановні колеги, «Народний рух» однозначно підтримуватиме проект закону №3822. На сьогодні ми чуємо від комітету, що зняті два питання щодо форматів радіостанцій. Для нас надключовим питанням є те, щоб не було розбивки з 6 до 22 години, щоб було повернуто: 35 відсотків українського формату, української пісні, українського слова кожні шість годин. Якщо ми цю норму вносимо до нашого рішення, то можемо проголосувати, щоб не загубити надважливого законопроекту.

У проекті №3822-1 є хороші речі щодо питань телебачення, музичних каналів. Але законопроект №3822 – це консенсусний документ, над яким довго працювали.

Хочу нагадати, доки не дотиснула громадськість... Тобто додати, що квоти мають обраховуватися окремо для кожного з часових періодів: з 6 до 12; з 12 до 18; з 18 до 24 години.

Дякую пану Княжицькому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олег Березюк, 1 хвилина, і переходимо до прийняття рішень.

Будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р. Надзвичайно важливе рішення. Наша пропозиція: направляємо ці два законопроекти на повторне перше читання. Це буде чесно, справедливо і нормально. Інакше робити не можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я прошу уваги! Зараз будемо голосувати. Підійшов Дмитро Ярош і сказав, що він проголосував за, але не спрацювала картка. Колеги, ми маємо ставитися один до одного з повагою. Ми можемо зараз повернутися. Сюмар сказала позицію, і я ставлю на голосування лише в редакції комітету з тим, щоб ми під час доопрацювання законопроекту №3822 до другого читання врахували всі поправки.

Отже, я ставлю пропозицію повернутися до розгляду проекту №3822-1. Прошу, шановні колеги, голосувати.

«За» – 220.

Тоді я ставлю відповідно до Регламенту наступну пропозицію: повернути до комітету на повторне перше читання обидва законопроекти. Приймається? Колеги, прошу підготуватися до голосування...

Шановні колеги, ми проводили коротку нараду.

В'ячеслав Кириленко запропонує нам варіант. Відводимо 1 хвилину. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО В.А. Шановні колеги, ми можемо відправляти, звичайно, куди завгодно, але тоді ніколи не буде рішень. Отут Рибчинський виступав і казав, що ще 25 років тому треба було ухвалити. Так, 25 років парламент не міг прийняти цього. А зараз нам не вистачає пару голосів до рішення, яке запровадить українськомовні квоти на радіо.

Тому я вважаю, що пропозиція, яку запропонувала Вікторія Сюмар щойно з трибуни, плюс те, що запропонував Микола Княжицький, треба, щоб було проголосоване в першому читанні. І потім доопрацювати за скороченою процедурою до другого читання і прийняти в цілому, бо інакше такого закону не буде ніколи. Треба бути свідомими.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми почули думку віцепрем'єра. Ми можемо повернутися? «Самопоміч»? Так?

Шановні колеги, я ще раз ставлю пропозицію повернутися до розгляду законопроекту №3822-1, щоб ми його не втратили. Голосуйте! «За» – 228.

А тепер, товариство, попрошу сісти усіх на свої місця, вгамувати емоції. А то ми з емоціями вихлюпнемо разом з водою дитину. Ми приймаємо за основу. Я хочу наголосити, за основу, колеги! Прошу мене почути: за основу! Прошу колег підтримати цю пропозицію.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою в програмах телерадіоорганізацій» ([№3822-1](#)) за основу в редакції комітету, яку озвучила Сюмар для стенограми. Прошу голосувати.

«За» – 219.

Я ставлю останню пропозицію: повернути до комітету на повторне перше читання обидва законопроекти. Прошу об'єднатися і підтримати дану пропозицію. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 245.

Рішення прийнято.

Бажаю комітету плідної роботи, а депутатам пам'ятати про те, що питання національної ваги повинні нас об'єднувати, а не роз'єднувати.

Ранкове засідання Верховної Ради України оголошується закритим. О 16 годині всіх чекаю в залі.

До Голови Верховної Ради України **ПАРУБІЯ А.В.** звернулися із заявами народні депутати України:

ДЕНІСОВА Л.Л. (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»): «Прошу під час голосування за проект Закону «Про судоустрій і статус суддів», [№4734](#) від 30 травня 2016 року зарахувати мій голос як «за», через те що не спрацювала моя картка».

ДУБІНІН О.І. (одномандатний виборчий округ №30, Дніпропетровська область, партія «Блок Петра Порошенка»): «Повідомляю, що 2 червня 2016 року мною було проголосовано за проект Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)). Але на табло результатів голосування було зазначено «не голосував».

У зв'язку з викладеним вище прошу вас, шановний Андрію Володимировичу, зарахувати мій голос «за» щодо проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)) та терміново надати доручення стосовно зміни даних на сайті Верховної Ради України».

ЗУБИК В.В. (одномандатний виборчий округ №195, Черкаська область, самовисуванець): «Прошу зарахувати мій голос «за» в поіменному голосуванні щодо проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» ([№3524](#)) в цілому під час пленарного засідання Верховної Ради України 2 червня 2016 року, через те що моя картка не спрацювала під час голосування за законопроект».

КРИВЕНКО В.М. (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»): «Прошу вважати моє голосування щодо законопроекту [№4623](#) як «за», тому що не спрацювала картка».

МОСКАЛЕНКО Я.М. (одномандатний виборчий округ №96, Київська область, самовисуванець): «Під час голосування за проект Закону «Про судоустрій і статус суддів» ([№4734](#)) за основу та в цілому система «Рада» не спрацювала.

Прошу зарахувати мій голос «за» та дати відповідні доручення Апарату Верховної Ради України щодо внесення змін до підсумкових результатів голосування за даний законопроект».

САВЧУК Ю.П. (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Народний фронт»): «Під час голосування за проект закону [№3524](#) (за включення) не спрацювала моя картка. Прошу зарахувати мій голос «за».

СУГОНЯКО О.Л. (одномандатний виборчий округ №158, Сумська область, партія «Блок Петра Порошенка»): «Під час голосування за основу та в цілому проекту Закону «Про виконавче провадження» ([№2507а](#)) та проекту Закону «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» ([№2506а](#)) 2 червня 2016 року моя картка не спрацювала.

Прошу зарахувати мій голос «проти».